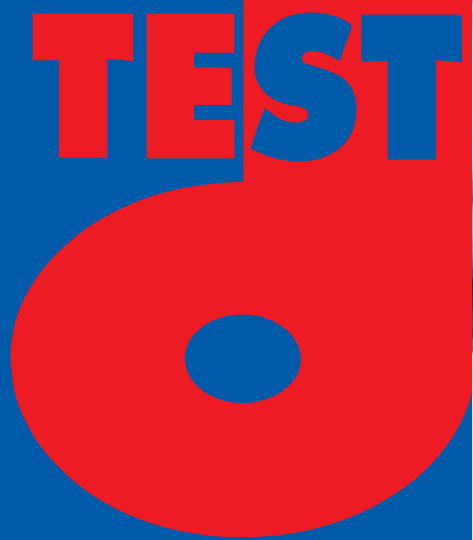

www.dtest.cz

8/2011

79 Kč

TESTY

Antiperspiranty
Zahradní drtiče
Chytré mobily
Bezpečnost
automobilů

Náhražky
v potravinách

**Riskujeme
za vás**

KDYBY nebylo brazilského císaře, který navštívil světovou výstavu ve Filadelfii (1876), kdo ví, jak by to s přístrojem ku přenášení zvuku do dálky dopadlo. Až teprve císařské nadšení vzbudilo zájem poroty, která nakonec vynález Alexandra Grahama Bella ohodnotila zlatou medailí. Praha se veřejného telefonního provozu dočkala o šest let později a v prvopočátku sloužil jedenácti telefonizovaným Pražanům.

Pouhé telefonování už dávno nestačí.
Současné telefony musí umět kde co.
Odpověď na otázku, zda chytré mobily
opravdu umí vše, co slibují, přináší náš test.

Říkala jsem si, že je to jenom maličkost a že si kvůli ní nebudu zbytečně kazit náladu. Jenže maličkostí přibývalo a nálady ubývalo...

Začalo to dětskými pyžamy. Koupila jsem dvě krásná a vůbec ne laciná pro sedmiletého chlapce. Sedmiletí chlapci mohou být různí – od kuliček po tyčky. Ten můj samá ruka samá noha z pyžamových kalhot vypadl. Tak tohle znám a svedu, řekla jsem si a opatrně rozpárala kousek švu v pase, abych se dostala ke gumě a stáhla ji. (Kde jsou ty časy, kdy nejenom u pyžamových kalhot byl pro tento účel připraven otvůrek.) Jenže ouha, guma se vytáhnout nedala. Taky jak by mohla, když byla po celém dolním okraji přientlovaná! Prohrabala jsem se krabíci se šitím, nalezla zavírací špendlík a prádlovou gumu odpovídající šíře, navlékla ji (na-

štěstí to šlo) a kalhoty zprovoznila. U druhého pyžama to bylo to samé, podotýkám, že bylo od jiného výrobce.

Další maličkostí bylo obyčejné ořezávatko. Den co den při přípravě penálu do školy jsem dostávala záchvaty při ořezávání tužek a pastelky. Tuhy se lámaly jak marcipán a v papírnicku jsem byla příliš častým hostem. Vinila jsem školáčka, že tužkami a pastelkami hází po zemi a že se tak tuhy uvnitř rozlámou. Stejně mi to ale vrtalo hlavou, protože – přece jenom jsme kdysi dělali testy a nějaký ten pád musely tužky a pastelky bez úhony přežít. Pro jistotu jsem koupila úplně jiné ořezávatko a ... bylo po problému.

Ve značkovém obchodě jsem opatřila školní sportovní pytel. Po prvních dvou hodinách tělocviku přišel školáček s tím, že mu tepláková souprava i sálavky divně smrdí. Pro jistotu jsem se zdržela komentáře a tepláky si dala k nosu. Žádný pot, chemický zápach jak vyšitý! Pytel jsem několikrát vyprala, a přesto se vždy po nějaké době onen zápach znovu objevil. Letěl do koše a šla jsem koupit obyčejný, látkový.

A další maličkosti bych dál mohla sypat z rukávu. Máte i vy svoje maličkosti, které vám ztrpčují život? Chcete si ulevit? Tak si zapamatujte adresu malickosti@dtest.cz a určitě napište.

U. Rozová

Předem bych vám rád poděkoval za to, že vůbec jste. Myslím, že vaše práce je velkým přínosem pro všechny spotřebitele, kterým není lhostejné, co kupují. Nicméně popíšu situaci, která demonstruje, že si vaší práce váží i prodejci. V jednom z posledních testů jste se věnovali testování videokamer.

Dlouho jsem váhal, jakou kameru koupit, a protože jsem kameraman „amatér“, rozhoupal jsem se až po vašem testu. Rozhodl jsem se pro nákup kamery Samsung HMX-Q10, pro příjemný poměr cena/výkon. V době, kdy váš test vyšel, se tato kamera dala na internetu pořídit za cenu něco málo přes 3000 Kč. Několik dní po vyjití testu prodejci neváhali a cenu sborově navýšili přibližně o třetinu ceny. Tato zpětná vazba vás musí těšit, mě moc ne. Přesto přeji mnoho dalších úspěchů při vaší práci.

Petr Šofr

OBSAH

TESTY

Účinek potvrzen (<i>antiperspiranty</i>)	str. 6
Ani větev nazmar (<i>drtiče</i>)	str. 10
Internet v hrsti (<i>chytré mobilní telefony</i>)	str. 15
Bezpečnosti čím dál více (<i>automobily</i>)	str. 28

INFORMAČNÍ SERVIS

Šunka z brambor, škrob nad zlato	str. 22
Tuňák, nebo bonito?	str. 32
Bezcenný modem za 18 tisíc	str. 33

FINANČNÍ SLUŽBY

Bezpečné investování: otevřené podílové fondy	str. 26
---	---------

ZDRAVÍ

Zuby	str. 24
------------	---------

Evropské
spotřebitelské
centrum

Storno poplatky při rušení ubytování

Každý z nás se již dostal do situace, kdy byl okolnostmi přinucen změnit původní plány. V případě rezervovaného ubytování se však změna může nepříjemně prodražit. Stornopoplatky mohou někdy dosahovat i 100 procent původní ceny ubytování.

Stále více lidí si dnes organizuje letní dovolenou nezávisle na cestovních kancelářích. Zakoupit výhodnou letenku a rezervovat hotelový pokoj přes internet je snadné. Málokoho již dnes překvapí, že např. zakoupená letenka nízkonákladové společnosti je nevratná. Nejinak je tomu často i u pobytu v hotelu.

„Lidé pobyt ruší ze zdravotních či jiných důvodů, ale ty nejsou většinou pro poskytovatele ubytování nebo pro zprostředkovatele nijak rozhodující. Někdy zákazník objednávku zruší a pak se teprve doví, že má platit storno poplatek. A to už je pozdě,“ říká Ondřej Tichota z Evropského spotřebitelského centra.

Na podmínky storna by se spotřebitelé měli zaměřovat se stejnou pečlivostí, kterou věnují vybavenosti ubytovacího zařízení nebo jeho poloze. Dobří poskytovatelé ubytovacích služeb tyto informace jasně zobrazují vedle ceny pokoje. Někteří také nabízejí možnost bezplatného zrušení rezervace, pokud zákazník zaplatí za pokoj vyšší cenu. „Pokud podmínky zrušení nenaleznete přímo v blízkosti ceny, je to signál, aby si spotřebitel dával obzvláště pozor a na tuto okolnost se zaměřil v obchodních podmínkách, které má v rezervaci odsouhlasit,“ vysvětluje Ondřej Tichota.

Může být výhodné využít internetové servery porovnávající ceny ubytování v jednotlivých hotelích, podobně jako u letecké dopravy, avšak rovněž platí, že ani zde by cena neměla být jediným kritériem pro rozhodnutí spotřebitele, ač se jedná o kritérium významné.

Je důležité upozornit na to, že smlouva o ubytování se řídí právem země poskytovatele služby. Někdy je sice možné výši stornopoplatků po právní stránce rozporovat, vždy je však výhodnější věnovat pozornost prevenci.

Evropské spotřebitelské centrum (ESC) poskytuje spotřebitelům informace o jejich právech na jednotném evropském trhu. Právníci ESC bezplatně pomáhají spotřebitelům řešit jejich problémy s obchodníky z jiných zemí EU, Norska či Islandu. Více na www.coi.cz/esc.

Kontakty na ESC pro ČR
adresa: Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz • telefon: 296 366 155

Pochlubte se fotkami z dovolené!

Všudypřítomný hmyz, polovina hotelu v rekonstrukci, pokoj s výhledem na betonovou výsypku či neskutečně špinavý bazén... máte podobný zážitek z dovolené? Pošlete nám fotku!

Nezajímají nás klasické snímky z dovolené, kde klaplo vše od kvalitního dopravce po pěťhvězdičkový hotel, útulný pokoj a nepřeborný výběr lahodných pokrmů. Zajímají nás snímky, kterými se známým a příbuzným obvykle nechlubíte.

Vzniklou fotografickou databází využijeme v rámci našeho informování o právech spotřebitele při reklamacích zájezdu.

Fotky posílejte na emailovou adresu dtest@dtest.cz.

Z TELEFONICKÉ PORADNY

Koupila jsem si přes internet zájezd do ciziny. Vzápětí jsem zjistila, že odjet nemohu. Dá se od smlouvy bez sankce do 14 dnů odstoupit?

Cestovní smlouva je jednou z výjimek, na kterou se nevztahuje možnost odstoupit od spotřebitelské smlouvy uzavřené prostředky komunikace na dálku (internet, telefon atd.) ve 14denní lhůtě bez jakékoliv sankce. Podle občanského zákoníku (§ 54 g) se ustanovení o možnosti odstoupení nevztahují mimo jiné na smlouvy „o ubytování, dopravě, stravování nebo využití volného času, pokud dodavatel poskytuje tato plnění v určeném termínu nebo době“. Spotřebitelka bude muset dodržet stornopodmínky cestovní kanceláře.

Telefonická poradna je k dispozici ve všední dny od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 299 149 009.

Voda z Atlantiku v naší stravě

Vyrostly červené jahody opravdu na plantážích v Polabí, jak nás ujišťují prodejci, anebo pocházejí ze skleníků dalekého Španělska či ještě vzdálenějšího Maroka? A jak se pozná, zda má značkové moselské víno svůj původ na březích řeky Mosely, nebo je v láhvi s atraktivní vinětou laciná břečka bůhví odkud?

Chuť, barva ani vůně potravin už dávno nejsou spolehlivým vodítkem pro ověření autenticity potravin. Prodejci se vyznačují nekonečnou fantazií a výrobci, jak známo, dokážou s pomocí moderní chemie zázraky. Vědci z německého Jülichu se jim však naučili šlapat na paty. Dokážou spolehlivě určit, odkud daná potravin pochází. Stačí jim k tomu vylišovaná kapka vody. Třeba právě z jahod, anebo brambor či brokolice.

Voda v různých částech Evropy má různé složení. Může za to déšť, který zkrápí půdu a vsakuje se do země. Dešťová mráčka se tvoří nad Atlantickým oceánem a během postupu nad evropským kontinentem se hmotnost v nich obsažené vody snižuje. Čím dál od pobřeží a hlouběji do nitra Evropy, tím je voda lehčí. Je to způsobeno změnou koncentrace izotopů vodíku a kyslíku, prvků tvořících vodu.

Vše začíná kuchyňským mixérem

Hilmar Förstel pečlivě krájí zeleninu a pak drobné kousky vkládá do mixéru. Příprava jemně disperzní homogenizované směsi připomíná spíše molekulární gastronomii, ale Hilmar Förstel není kuchař, je to profesor chemie. Ve vodě nehledá žádné speciální mikroprvky, zajímá ho pouze vodík a kyslík.

Mnohé z izotopů, jak vysvětluje Förstel, jsou radioaktivní a časem se rozpadají, jiné jsou stabilní a jejich poměr se nemění. Izotopové složení vody se mění vypařováním. Tento přechod vody z kapalného do plynného stavu je provázen rozštěpením molekul s normálním a se zvýšeným počtem neutronů.

„Je to způsobeno různou atomovou

hmotností izotopů. Když se nad Atlantikem vytvoří mrak, má zpočátku vyšší podíl lehčích izotopů než voda samotného oceánu. Tak jak z mraku postupně vypadává déšť a znovu se doplňuje vypařováním z oceánu, koncentrace izotopového složení se zhušťuje. Není to sice významná změna, ale dá se měřit. Z těchto hodnot se pak sestavují tabulky,“ vysvětluje Hilmar Förstel.

Izotopové složení vody, charakteristické pro ten či onen region, je známé prakticky pro každou část zeměkoule, a to s vysokým prostorovým rozlišením. Jen pro samotné území Německa existuje více než 600 bodů s pevně fixovanými ukazateli. Čím více na východ, tím je voda lehčí. „Právě to mě umožňuje bezpečně odlišit ruskou vodku od německé,“ usmívá se Förstel. A to není všechno.

Příroda zanechává otisky prstů

Co dělat v případě, když v potravinách žádná voda není jako například u koření nebo tabáku? Naštěstí jsou tu ještě další chemické prvky, které mají stabilní izotopy – třeba uhlík, dusík nebo síra. A ty umožňují ještě přesněji určit geografický původ potravinářského produktu. Rozčlenění izotopů dusíku a síry totiž závisí na faktorech, které lze přesně lokalizovat včetně postupného průběhu hnojení na konkrétním poli.

Když už mají chemici z Jülichu k dispozici výsledky izotopové analýzy potravin z určitého pozemku, dokážou pak u každého nového vzorku rostliny poznat, zda skutečně pochází z téhož pole, nebo je to padělek. V Jülichu se pro takové případy vžil výraz „izotopový otisk prstu přírody“.

Izotopové složení již vypěstované potraviny je neměnné, stejně jako se nemění otisk prstu člověka. Izotopové složení představuje otisk prstu, který na potravine zanechalo okolní prostředí. Každý živý organismus, ať rostlina nebo zvíře, představuje z pohledu izotopového složení odraz krajiny, kterou obývá. A to platí i pro člověka. ■

Kupujete vzduch?

Pokud jste nedobrovolně vedle samotného výrobku zaplatili i za přibalené vzdušné „nic“, nenechte si to pro sebe. Podělte se o svou zkušenost, kterou budeme publikovat na stránkách časopisu dTest. Napište nám název výrobku, jeho výrobce či dovozce, cenu, počet kusů, resp. množství v balení. Dokumentační fotografie jsou vítané, nejsou však nezbytné.

E-mailová adresa vzduch@dtest.cz je cestou k upozornění na nešvar, který by si spotřebitelé neměli nechat líbit.

Název výrobku: Garnier, Pure Aktive, Roll-on proti akné
Cena: 159 Kč
Dovozce: L'Oréal Česká republika s.r.o

***Naše testy na Radiožurnálu
KAŽDÝ ČTVRTEK po 14 hodině***

Účinek potvrzen

■ DOBRÁ RADA

I když náš test se zaměřil převážně na deodoranty pro muže, mezi testovanými najdou kvalitní výrobky obě pohlaví.

Garnier Mineral Ultra Dry (dobře, 80 Kč) je celkově nejlepší deodorant a zalíbení v něm naleznou především ženy.

Zda je jeho účinek podpořen obsaženými minerály, netušíme, ovšem prakticky stejně dobře účinkuje proti potu i zápachu druhý umístěný pánský deodorant **Rexona men Sport Defence** (dobře, 78 Kč). Ten ovšem „záračné“ minerály neobsahuje, z čehož lze usuzovat, že na 48hodinovém účinku mají klíčový vliv především v obou výrobcích obsažené hliníkové soli.

Nejlevnějším, byť nijak výrazně oproti výše uvedeným, kvalitním antiperspirantem s velmi módním názvem je **Fa Men 3-D Protect** (dobře, 60 Kč). Oproti výrobku, který jsme testovali, slibuje nové balení nikoliv 24, ale již 48hodinovou ochranu. Levné přípravky z řetězců drogerií a diskontů tentokrát propadly, při nákupu antiperspirantu se tedy šetřit příliš nevyplatí.

Zápach od potu je nepříjemnou součástí letních veder. Ani každodenní sprcha a čisté oblečení nezabrání tvorbě potu. Pomohou antiperspiranty, deodoranty s účinkem proti pocení? Jak ukázal test, ne všechny umí efektivně omezit zápach a potlačit pocení.

Stejně jako ostatní kosmetika, jsou antiperspiranty předmětem intenzivní reklamy, zejména v letním období. Ty současně slibují ochranu až po dobu 48 hodin, kdy mají umět zabránit pocení a bojovat proti zápachu. Pomíne-li fakt, že zejména v létě se málokdo denně nespřchuje, je 48 hodin poměrně

dlouhá doba. Nemohli jsme se tedy nezměřit na to, zda jsou reklamní tvrzení o dlouhém účinku nesmyslná (respektive, jak říkají výrobci, reklamní nadsázkou), což se nám často daří prokázat.

V případě antiperspirantů se naše podezření nepotvrdilo. Spreje, které vydrží účinně působit celých 48 hodin, existují.

Ovšem, jak kritický čtenář jistě tuší, ne každá lahvička, která se honosí 48hodinovým účinkem, jej také nabízí.

720 podpaží

Abychom zjistili, zda a jak deodoranty fungují, museli jsme jít přímo za zdrojem potu, za ženami a muži a jejich podpažími. Celkem 360 testujících docházelo pravidelně do laboratoře. Zde se nejprve učili, jak správně jednotlivé deodoranty používat – aby bylo všem měřeno stejně. Každý si před aplikací musel umýt podpaží mycím roztokem, vysušit a poté si na něj ze vzdálenosti 15 centimetrů po dobu

3 až 4 sekund nastříkat sprej. Druhé podpaží zůstalo neošetřené, aby bylo účinek s čím srovnávat. Po osmi, dvaceti čtyřech, respektive čtyřiceti osmi hodinách nastoupili profesionální „čichači“ ke zhodnocení míry zápachu.

V druhé části testu se testující museli jít zpotit do speciální místnosti, abychom mohli zvážit množství potu, které se jim v podpaží vytvořilo. Čtyřicetiminutový pobyt v místnosti o teplotě 38 stupňů Celsia a vlhkosti 35 procent zajistil, aby se testující s kapesníčky ze svého papíru

Sprej, kuličku nebo tyčinku?

Výběr typu antiperspirantu záleží především na osobních preferencích a zkušenostech. Všechny fungují na principu omezení potu účinnými látkami na bázi hliníku, které stahují póry potních žláz.

Sprej v tlakové nádobě: představuje nejprodávanější typ antiperspirantů. Jeho výhodou je rovnoměrné rozptýlení přípravku v jemných částech. Po aplikaci nezůstává pocit vlhkosti pokožky. Drobné částičky mohou být při vdechnutí dráždivé, nepředstavují ovšem žádné riziko. Jako hnací plyny se používají butan, isobutan a propan. Ty jsou hořlavé, při stříkání ochlazují stěnu nádoby. Používané plyny na rozdíl od starších freonů nepoškozují ozónovou vrstvu, mohou ale přispívat ke tvorbě přízemního ozónu (jehož hlavní příčinou jsou ovšem především intenzivní exhalace z automobilové dopravy).

Sprej s mechanickým rozprašovačem: méně prodávané výrobky, zpravidla ve skleněných nádobkách. Aerosol jimi tvořený má větší částičky, může po aplikaci vyvolávat pocit vlhkosti na kůži.

Kulička: funguje na principu velkého kuličkového pera, kulička přenáší slabou vrstvu tekutého přípravku na místo aplikace. Ošetřené místo může být po aplikaci chvíli vlhké.

Tyčinka: účinné látky v pevné nebo krémové formě jsou postupně vysouvány z tuby jako u rtěnky. Oproti sprejům bývá aplikovaná vrstva hutnější. Některé tyčinky mohou mít agresivní vliv na oblečení (především kvůli hutnější konzistenci), zejména ve směsi s potem.

Kamenec: starý známý prostředek na zastavování krvácení při holení. Přírodní minerál složený z krystalů soli draslíku a hliníku má (podobně jako syntetické hliníkové soli v antiperspirantech) silně stahující účinky na póry. Dnes zažívá návrat v podobě přírodního antiperspirantu. Stejně jako hliníkové soli může dráždit a působí jen velmi omezeně na omezení zápachu (sám je bez zápachu, takže ani „nevoní“).

Jak to funguje?

Antiperspiranty, na rozdíl od deodorantů, umí nejen navonět, ale díky použitým účinným látkám potlačit tvorbu potu. Mezi účinné látky patří především soli hliníku (ve složení aluminium chlorhydrate); stahují póry potních žláz a tak zabraňují nadměrnému pocení v místech, kde se pot hůře odpařuje a působením bakterií vytváří nepříjemný zápach. Pro rakovinotvorné účinky hliníkových solí neexistují žádné důkazy. Samy o sobě či ve spojení s alkoholem ovšem mohou dráždit pokožku citlivějších jedinců.

Při nákupu je třeba věnovat pozornost tomu, co kupujete. Především mezi výrobky ve spreji lze nalézt množství deodorantů (tzn. sprejů, které jen voní, ale neúčinkují proti potu, například veškerý sortiment Axe v ČR); jsou pochopitelně levnější, ale nelze od nich čekat nic víc než omezení zápachu (zejména obsahují-li alkohol, pomáhají redukci množství bakterií způsobujících zápach, ale aktivně omezit pocení neumí).

Lepším postupem, chcete-li nejen „nezapáchat“, ale i aktivně „vonět“, je použití antiperspirantu proti zápachu a následně aplikace koncentrované vůně – toaletní nebo parfémové vody na místa, odkud se vůně může rozvinout (krk, zápěstí apod.).

v podpaží pořádně zpotili. Kapesníčky byly poté zvaženy. V nejhorším případě byl kapesníček pocházející z podpaží s antiperspirantem stejně těžký jako ten z neošetřeného podpaží, v lepších případech byl lehčí. Nejlepší výrobky dokázaly tvorbu potu omezit ještě po 24 hodinách po aplikaci, některé částečně i po 48 hodinách.

Je dobré poznamenat, že v podpaží se tvoří jen asi jedno procento celkového tělesného potu, ovšem právě z těchto míst se nejhůře odpařuje. Redukce tvorby potu je tedy víc než žádoucí.

Co podráždění a skvrny?

Mezi další z populárních tvrzení na obalech – a nutno říci, že i negativních zkušeností spotřebitelů – patří skvrny na oblečení. Pro testované výrobky to neplatí. Ni-

kdo z testujících si na skvrny na oblečení nestěžoval a zcela záměrně vytvořené fleky na bavlně, syntetice a hedvábí se podařilo bez problémů a poškození textilií vyprat. Dodejme ale, že směs agresivního

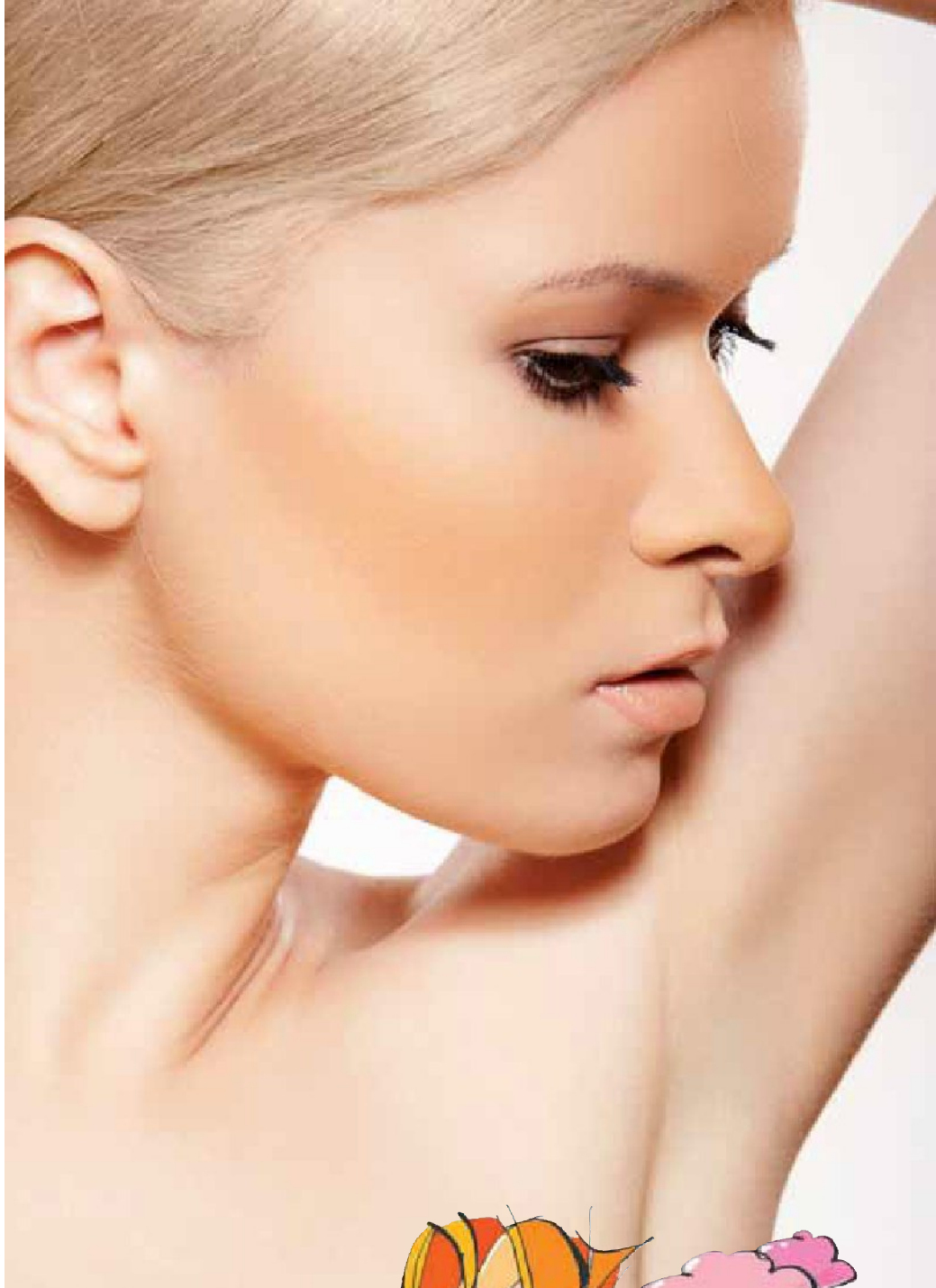

ANTIPERSPIRANTY

	Garnier Mineral Deodorant Ultra Dry	Rexona men Sport Defence	Nivea For Men Cool Kick	Fa Men 3-D Protect Energy Zone	adidas action 3 Pro Invisible	dm/Balea men Active Dry	Dove Men+Care Aqua Impact
Určeno pro	unisex	muže	muže	muže	muže	muže	muže
Deklarovaná doba působení (h)	48	48	48	24	24	48	48
Obsah (ml)	150	150	150	150	150	200	150
Cena (Kč)	80	78	77	60	100	30	78
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOSTATEČNĚ (4,5)	DOSTATEČNĚ (4,5)	DOSTATEČNĚ (4,5)
ZABRÁNĚNÍ ZÁPACHU	velmi dobře (1,5)	dobře (1,6)	dobře (2,2)	dobře (2,5)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (2,1)
Po 8 hodinách	●	●	●	●	●	●	●
Po 24 hodinách	●	●	●	●	●	●	●
Po 48 hodinách ¹⁾	●	●	○	□	□	○	○
SNÍŽENÍ POCENÍ	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)
KOSMETICKÉ VLASTNOSTI	velmi dobře (1,5)	dobře (1,9)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (1,9)	dobře (2,0)
OZNAČENÍ	dobře (1,7)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)

potu a látek obsažených v antiperspirantech může při dlouhodobém kontaktu oblečení poškodit; samotný pot to ovšem zvládne také.

Stejně jako nebyly antiperspiranty agresivní k oblečení, nezaznamenali jsme ani případy nesnášenlivosti pokožky vůči samotnému přípravku. Hliníkové soli, které v antiperspirantech působí jako účinné látky proti pocení, mohou některé jedince dráždit. Stejně tak se může vyskytnout alergie na parfém nebo jinou látku obsaženou ve výrobcích. Budiž zdůrazněno, že rakovinotvorný účinek, který je právě hliníkovým solím připisován, nebyl nikdy klinicky prokázán. Antiperspiranty tedy můžete používat bez obav. Stačí z těch, jež dobře fungují, vybrat ten s nejpříjemnější vůní.

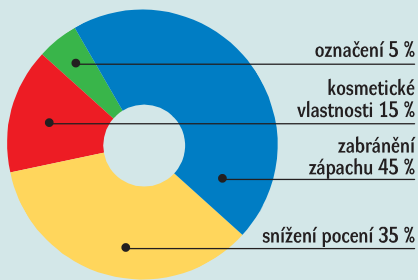
Lidl/Cien bodycare Sport	Lidl/Gibellini Sport for Men
unisex	muže
48	48
200	200
30	30
DOSTATEČNĚ (4,5)	DOSTATEČNĚ (4,5)
dobře (2,1)	dobře (2,1)
●	●
●	●
○	○
nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)
velmi dobře (1,5)	dobře (1,7)
nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)

Jak testujeme

podrobný postup testu antiperspirantů
na www.dtest.cz/antiperspiranty

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení
kvality antiperspirantů

Všechny deodoranty obsahují parfém a hliníkové soli, neobsahují alkohol ani konzervační látky.

¹⁾ Testováno pouze, bylo-li deklarováno.

Při ošetřování zahrádek a zahrad vzniká spousta odpadu, od měkkého zeleného materiálu po silnější tvrdé větve. Praktické zahradní drtiče zpracují odpad na řezanku, vhodnou ke kompostování, mulčování či topení. Na trhu je vedle klasických válcových a nožových modelů nový drtič se speciálním válcem, který drtí větve jako žádný jiný.

Kdyby byla drtičům zahradního odpadu vytýkána nedostatečná bezpečnost. Nože přístrojů se kupříkladu daly uvést do chodu i s otevřenými kryty. Dnes už výrobci na bezpečnost práce dbají mnohem více. Standard představují u válcových drtičů běžné sběrné koše na řezanku s bezpečnostním vypínačem. Jakmile dojde k vytažení koše z držáku, válec se automaticky zastaví a materiál, který koš ucpal, můžete bez jakéhokoliv ohrožení odstranit.

Šlehaající větve

Přestože jsou dnešní drtiče bezpečnější než jejich předchůdci, nejsou bezpečné stoprocentně. Například model Gloria natura 2800 L dokázal rozřezat a nadrtit zpracovávané větve až na vlákénka, ale několikrát se nám stalo, že delší větve vyletěly z plnicího otvoru zpět do volného prostoru. Dlouhé větve sebou také v úrovni hlavy házely sem a tam tak prudce, že si naši testující museli při práci s drtičem dávat velký pozor. Zdá se, že Gloria o svém problému ví – podle návodu k použití je třeba větve před zpracováním zkrátit na délku 50 až 60 centimetrů. Lze však pochybovat o tom, že víkendoví zahradníci na chatách a chalupách si dají tu práci a budou větve nejdříve rozřezávat, než je strčí do drtiče za 17 500 Kč.

Když sekají a drtí válce

Na trhu hrají vedle nožových drtičů čím

■ DOBRÁ RADA

Jednoznačně nejlépe si v testech vedl inovativní model drtiče větví **Bosch AXT 25 TC** (dobře, 11 670 Kč) vybavený speciálním dutým nožovým válcem. Patří však k dražším přístrojům. V závěsu za ním se umístil válcový drtič za mnohem výhodnější cenu – **Mac Allister 2500 ELH** (dobře, 4290 Kč) od firmy Hornbach. Mezi modely s noži se v průběhu zkoušek vyznamenal pouze jediný přístroj – **Bosch AXT 2200 Rapid** (dobře, 6060 Kč).

Ani větev nazmar

dál větší roli drtiče s válci. Do testu jsme rovněž zahrnuli nový model, který pracuje se speciálním nožovým válcem – Bosch AXT 25 TC. Výrobce tuto technologii prezentuje jako systém „Turbine-cut“.

Hned na první pokus se tato technika vybojovala na špici před ostatní modely. Obdiv budí především výkonem při drcení. Téměř stejně dobře si v daném ohledu vedl pouze noží vybavený Bosch AXT 2200, který také řeže a drtí větve velmi efektivně. Oba modely podaly skoro o čtvrtinu lepší výkon než všechny ostatní testované drtiče.

Výkon při drcení jsme zjišťovali v rámci zátěžových testů. Během nich musel každý přístroj zpracovat celkem 500 kilogramů materiálu. Válcový drtič Einhell BG-RS 2540 však zátěžovým testem neprošel: dva ze tří vzorků se porouchaly a test nedokončili.

Zaseknuté větve

I jiné modely ukázaly při zátěžových testech své slabiny. Opotřebení kovu přitlač-

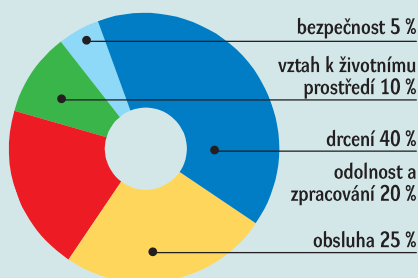

Jak testujeme

podrobný postup testu zahradních drtičů na www.dtest.cz/drtice

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality zahradních drtičů

né desky válcových drtičů bylo občas tak silné, že se v povrchu desky vytvořily prohlubně. A když se v místech s otvory v kovu větve zasekly, přístroje se ucpávaly. Když naši testující chtěli vyměnit přitlačnou desku modelu Bosch AXT 25 D, objevili další překážku – příliš pevně usazený šroub.

U válcového modelu Hornbach / Mac Allister, stejně jako u všech přístrojů značky Bosch dochází k ucpání a zaseknutí dřeva poměrně zřídka. Výhodu při odstraňování nahromaděné řezanky mají všechny válcové modely a to díky zpětnému chodu. Obzvláště pozitivní je automatická aktivace zpětného chodu při ucpání u drtiče Mac Allister 2500 ELH od Hornbachu.

Válcové mají navrch

Na první pohled mohou válcové drtiče působit jako trochu pomalejší. Zdání však klame – často sekají, řežou a drtí lépe než přístroje osazené noži. Větve vtahují do svých útrob samočinně, uživatel je tudíž nemusí do stroje sám tlačit. Celkově jsou válcové modely lepší i bezpečnější. ■

Díky speciálně tvarovanému plnicímu otvoru umožňují přístroje Bosch drcení silných větví a zároveň vás ochrání před kymácením větví dlouhých.

Přítlačná deska válcového drtiče před zátěžovým testem a po něm. Opotřebení kovu v důsledku častého seřizování bylo natolik silné, že byly na povrchu desky znatelné prohlubně, do kterých se dřevo zachytávalo a přístroj ucpávalo.

Praktickou pomůcku představují průsvitné sběrné koše, díky kterým snadno získáte přehled o stavu jejich naplnění.

Tipy a triky

- Výběrem drtiče se sběrným košem si zajistíte větší bezpečnost práce. Praktické jsou koše průhledné, které usnadní kontrolu stavu jejich naplnění.
- Při zpracovávání větví buďte nanejvýš opatrní. Pro práci zvolte bezpečné stanoviště pro vás i pro přístroj a používejte rukavice, ochranná sluchátka či ucpávky uší. Před mrsťáckými se větvemi ochrání brýle a čepice se štítkem.
- Když se v nožových drtičích větve zasekávají příliš často, znamená to, že jsou nože již opotřebované a nastal čas pro jejich výměnu. Jestliže přestane válcový drtič větve zpracovávat na kousky, dělá z nich plátky, je nutné seřadit přitlačnou desku.
- Nedávejte do plnicího otvoru příliš malých a čerstvých větvíček naráz. Raději občas sáhněte po větvi silnější, která přístrojem projde spolehlivěji a ještě s sebou strhne ty malé.

Drtič se speciálním válcem

Bosch AXT 25 TC

cena: 11 670 Kč

DOBŘE (1,9)

Drtič vybavený speciálním nožovým válcem. Získal nejlepší známku za vkládání materiálu a výkon při drcení, bez problémů zvládá i silnější větve. Snadná obsluha, praktický plnicí otvor a násypník.

Válcové drtiče

Hornbach / Mac Allister 2500 ELH

cena: 4290 Kč

DOBŘE (2,2)

Model s nejlepším poměrem cena/výkon získal ve všech skupinách zkoušek dobré známky. Snadno se obsluhuje, má průhledný sběrný koš. S ucpáváním jsou jen drobné problémy. Jako jediný model nabízí automatickou aktivaci zpětného chodu. Poměrně tichý.

Atika LHF 2800

cena: 7710 Kč

DOBŘE (2,4)

Poměrně výkonný přístroj. Občas má tendence se ucpávat, zaseknutý materiál se však dá snadno odstranit. Praktický sběrný koš, relativně tichý.

Bosch AXT 25 D

cena: 9270 Kč

DOBŘE (2,5)

Nejdražší z klasických válcových modelů vyniká ve své kategorii nejlepšími vlastnostmi při drcení. K zasekávání materiálu dochází zřídka a i v takových případech je řezivo snadno odstranitelné. Praktický plnicí otvor a násypník. Problematická výměna opotřeбенé přítlačné desky.

ZAHRADNÍ DRTIČE

se speciálním válcem

válcové

	Bosch AXT 25 TC	Hornbach / Mac Allister 2500 ELH	Atika LHF 2800	Bosch AXT 25 D	Güde GH 2600 Silent	Wolf-Garten SDL 2500	Einhell BG-RS 2540 CB
Cena (Kč)	11 670	4290	7710	9270	5750	5160	6140
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (2,8)	NEDOSTATEČNĚ (4,9)
DRCENÍ	dobře (1,8)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,1)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (2,6)
Příprava k práci	●	○	○	●	○	○	○
Vtahování / průchodnost materiálu	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	○ / ●	● / ●
Drticí výkon	●	●	●	●	●	●	●
Silnější větve (2 až 4 cm)	●	●	●	●	●	○	●
Křoviny a tenčí větve	●	○	○	●	○	○	○
Materiál ze skalek a záhonů	○	○	○	○	○	⊖	○
Maximální síla větví	●	○	●	●	○	⊖	○
Náchylnost k ucpání	●	●	○	●	○	○	○
OBSLUHA	dobře (2,1)	dobře (2,2)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,5)	dobře (2,4)
Návod k použití	●	●	●	●	○	○	●
První montáž	●	○	○	●	⊖	○	○
Uvedení do provozu / vypínač	● / ●	○ / ●	○ / ●	● / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●
Výměna nožů / seřizování a výměna přítlačné desky	□ / ○	□ / ●	□ / ●	□ / ⊖	□ / ○	□ / ⊖	□ / ●
Záchyt rozdrceného materiálu	●	●	●	●	●	⊖	●
Přenášení a skladování	○	○	●	○	●	●	●
Odstranění ucpání	●	●	●	●	●	○	●
ODOLNOST A ZPRACOVÁNÍ	dobře (1,9)	dobře (2,3)	dobře (1,9)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,7)	dobře (1,9)	nedostatečně (4,9)
VZTAH K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ	dobře (2,1)	dobře (2,0)	dobře (2,3)	dobře (2,4)	dobře (1,9)	dobře (1,7)	dobře (2,5)
Hlučnost / škodlivé látky	● / ●	● / ●	● / ○	○ / ●	● / ○	● / ○	● / ○
BEZPEČNOST	dobře (1,9)	dobře (1,9)	uspokojivě (3,0)	dobře (1,9)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,0)	dobře (1,9)
Hmotnost (kg)	31	32	28	31	28	26	28
Výška podávaného materiálu (cm)	91	89	90	91	84	88	89
Příslušenství	sběrný koš, násypník	sběrný koš	sběrný koš	sběrný koš, násypník	sběrný koš, násypník	sběrný vak	sběrný koš

Güde GH 2600 Silent

cena: 5750 Kč

USPOKOJIVĚ (2,6)

Model s dobrými vlastnostmi při drcení. Občas dochází k zaseknutí řeziva a ucpávání, ale i tehdy je možné drť snadno odstranit.

Je dodáván s násypníkem.

Průhledný sběrný koš usnadňuje kontrolu stavu naplnění.

Obtížná montáž, relativně tichý.

Wolf-Garten SDL 2500

cena: 5160 Kč

USPOKOJIVĚ (2,8)

Plnění materiálu bylo někdy trochu obtížné, drtič měl občas sklony se ucpávat. Není možné provádět kontrolu přítlačné desky nebo ji dokonce vyměňovat. Poměrně robustní přístroj. Nejméně hlučný z testovaných.

Einhell BG-RS 2540 CB

cena: 6140 Kč

NEDOSTATEČNĚ (4,9)

Dva ze tří vzorků neobstály v zátěžovém testu, což vedlo ke snížení celkového hodnocení na nedostatečně. Vyznačuje se převážně průměrnými vlastnostmi při drcení. Občas má sklony se ucpávat, zaseknutý materiál se však dá snadno odstranit. Poměrně tichý.

Nožové drtiče

Bosch AXT 2200 Rapid

cena: 6060 Kč

DOBŘE (2,4)

Nabízí velmi dobrý drticí výkon, i ostatní vlastnosti při drcení jsou veskrze dobré. Není vybaven sběrným košem. Nože se rychle opotřebují. Praktický násypník. Hlučný. Lehký (12 kg).

nožové

Bosch AXT 2200 Rapid	Gloria natura 2800 L	Al-Ko Power Slider 2500	Atika Bio Quick 2500
6060	17 660	4970	5250
DOBŘE (2,4)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,2)
dobře (2,0)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,3)
●	○	○	⊖
● / ●	○ / ○	○ / ⊖	○ / ○
●	●	○	○
●	○	○	○
●	⊖	⊖	⊖
○	●	⊖	○
●	○	○	○
dobře (2,2)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,1)
●	○	○	●
●	●	⊖	○
○ / ●	● / ○	○ / ⊖	○ / ○
● / □	⊖ / □	● / □	○ / □
⊖	○	⊖	⊖
●	⊖	●	●
○	○	○	○
uspokojivě (2,6)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)
uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,5)
⊖ / ●	⊖ / ●	○ / ●	⊖ / ○
uspokojivě (3,0)	dostatečně (4,0)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,0)
12	43	23	19
88	114	90	83
násypník	sběrný vak		sběrný vak

Nožové drtiče:

nože jsou usazeny na stabilní kovové desce, některé mají navíc ještě kolmo stojící nože, které kousky dřeva rozbíjejí. Motor má vysoký počet otáček, přístroje jsou dost hlučné. Dřevo je intenzivně a nadrobno namleté. Některé modely se častěji ucpávají, což snižuje drticí výkon.

Válcové drtiče:

jsou vybaveny válcem s ostrými hroty a zářezy rotujícím na nápravě. Vedle válce je umístěna přítlačná deska, kterou lze seřizovat pomocí otočného ovladače. Shora vstupují větve, které jsou drceny v prostoru mezi válcem a deskou. V případě ucpání přístroje pomůže zpětný chod. Válcové drtiče nejsou tak hlučné jako modely vybavené noži, můžeme narazit i na označení „tiché drtiče“. Materiál samočinně vtahují do svých útrob a mají poměrně vysoký drticí výkon.

Drtič se speciálním válcem:

je vybaven dutým válcem, který má tvar trychtýře. Po jeho obvodu jsou umístěny nožové pláty a trychtýř rotuje kolem přítlačné desky. Nařezané úlomky materiálu vypadávají skrz dutinu válce do plnicího boxu. V případě ucpání pomůže zpětný chod. Přístroj je zhruba stejně tichý jako válcové drtiče. Materiál je dovnitř vtahován automaticky a přístroj má vysoký drticí výkon, problém nepředstavují ani poměrně silné větve. K ucpání dochází málokdy.

Gloria natura 2800 L

cena: 17 660 Kč

USPOKOJIVĚ (3,0)

Dlouhé větve mohou vylétávat ven. Pro zamezení mrskánií větví v plnicím otvoru je třeba větve napřed zkrátit. Poradí si však i se silnými větvemi o tloušťce až 5 cm. Má tendenci se ucpávat. Hlučný. Těžký (43 kg).

Al-Ko Power Slider 2500

cena: 4970 Kč

USPOKOJIVĚ (3,1)

Průchodnost materiálu strojem byla slabá, drtič nemá patřičnou sílu. I jinak přístroj při drcení vykazoval nanejdůvěryhodnější průměrné výkony. Má také tendenci se ucpávat. Obtížná montáž.

Atika Bio Quick 2500

cena: 5250 Kč

USPOKOJIVĚ (3,2)

Model s průměrnými vlastnostmi při drcení. Plnicí otvor je úzký, takže je před drcením třeba větve obrostlé dalšími větvkami a výhonky osekát či olámat. Přístroj má tendenci se ucpávat. Po zátěžovém testu ztratil stabilitu. Hlučný.

FEJETON

Drtiče nemusím

Můj dědeček měl nevlastního bratra, který se jmenoval Šmelhaus – jak je to možné, se mě neptejte, já se do soukromí svých babiček nikdy moc nemotal. Taký se jmenoval Alois, a tenhle Alois Šmelhaus vystupoval jako profesionální zápasník v pouťových arénách pod přezdívkou Drtič. Někdy taky Drtič kostí. Na plakátech nikdy nestálo, že zápasem večera bude souboj o titul mistra střední Evropy mezi Aloisem Šmelhausem a francouzským борцем černé pleti Alainem Bordelem, nýbrž že se mimo jiné taky utkají Drtič (nebo Drtič kostí) a Africká bestie, Muž s maskou, Netvor Venca a podobně.

Prostě žádná velká sláva to nebyla.

Nevlastní strýc si tak zvykl, že se normálně při styku s normálními lidmi představoval jako Drtič. Já jsem Drtič, povídal, a když se ho náhodou někdo zeptal, čím se zabývá, dodal, že drtí kosti. To byl jeho zápasnický styl. Sevřel soupeře do objetí (pokud se mu podařilo ho čapnout) a pak už ho jen drtil a drtil, dokud nepraskla nějaká kost. Gustav Frištenský prý o něm jednou prohlásil, že podobnou techniku používá na světě už jen anakonda.

Dlouho mu to nevydrželo, to se ví, a tak ho jednoho krásného dne dopravili trochu porouchaného k nám. Většinou pak postával na zahradě a koukal. Výjimečně i pomohl. Vzal například do náruče haldu suchých větví z ořezaných ovocných stromů, sevřel je a rozdrtil na malé kousky. To bylo moje první setkání se zahradním drtičem větví. Značky Šmelhaus.

Letos jsem se s ním setkal podruhé, ale už to nebyl on, měl úplně jinou značku a smrděl benzinem.

Kamarádka Miluš ho vyhrála v nějaké soutěži, a poněvadž bydlí v paneláku, kde je větví nedostatek, odvezla si ho na chatu, kde je jich naopak přebytek. Ale strašlivě přešel. Nikdo je totiž nikdy nedrtil, jen si tam tak rostly a válely se po zemi jako to dříví v lese. Miluš se do nich pustila, když už měla zadarmo drtič.

A stroj se do nich zakousl a chrllil štěpky jako italská fontána a Miluš měla radost, třebaže v chatě topí olejovým radiátorem. Byla by bez sebe šťastím, i kdyby drtič chrllil mulčovací hmotu (to taky umějí), i když chata stojí na skále a nejbližší místo k založení kompostu je poblíž tří kilometry vzdálené hospody U Holubů. Samozřejmě mě pozvala, abych se přišel podívat, já přišel a Miluš a stroj drtily, okolní stromy už byly bez větví až do výše jejího žebříku a lavina štěpků se valila po skále dolů jako dřevěný vodopád.

Šel jsem do své chaty a vzpomínal na Aloise Šmelhause a na svou babičku (tu druhou), která všechny větvíčky sekala malou sekyrkou na smrkovém špalku na stejné dlouhé kousky a pak je vázala do úhledných otýpek, které skládala pod střechu stodoly, aby až přijde zima...

Helejte se, jsou přístroje a přístroje. Některé mi k srdci nepřirostou, ani kdybyste se zbláznili.

● Zdeněk Rosenbaum

59 aktuálně otestovaných mobilních telefonů na www.dtest.cz

Na www.dtest.cz/mobily naleznete výsledky dalších chytrých i běžných telefonů, detailnější hodnocení zkoušek a přehled jejich vybavení. Telefony lze třídit a řadit podle různých kritérií a vzájemně porovnávat.

Internet v hrsti

Chytré telefony se v posledních letech s úspěchem prosazují, jejich prodeje raketově stoupají a odborníci očekávají růst i do budoucna. Díky plnohodnotnému přístupu k internetu a široké nabídce aplikací začínají v některých ohledech konkurovat i klasickým počítačům. Jaký nejlépe splní vaše očekávání, napoví náš test.

Pokud potřebujete jenom telefonovat a posílat SMS zprávy, je zbytečné za chytrý telefon utrácet. Základní běžné telefony jsou dnes k dostání za pouhý zlomek ceny smartphonů. Jestli však využijete multifunkční zařízení, které umí kromě volání přistupovat k internetu, určit polohu pomocí GPS a samozřejmě také fotit a přehrávat hudbu, pak už to za zvažení stojí. Tím navíc pokročilé možnosti těchto zařízení nekončí.

Jedním z důvodů rozšíření chytrých telefonů byl pokles cen nejnižších modelů. Cenové relace se momentálně pohybují od zhruba tří do bezmála dvaceti tisíc. Další náklady pak mohou zahrnovat vedle poplatků za volání a posílání SMS také poplatky za připojení k internetu. Připojení přes mobilní síť operátora není sice vyloženě nutností, brouzdat jde i skrz lokální bezdrátové sítě, ale bez mobilního připojení přichází chytré telefony o část svého opodstatnění.

■ DOBRÁ RADA

Shodně nejlepší známky obdrželo hned několik telefonů. Po všech stránkách kvalitní **Apple iPhone 4** (dobře, 16 080 Kč) ztrácí jen co se týče výchozích možností navigování – bez hlasové navigace jej po vybalení nelze použít při řízení automobilu. Problém vyřeší nákup některé z navigačních aplikací, to však ještě navýší už tak dost vysoké výdaje za pořízení přístroje. Velkou předností telefonu od firmy Apple je bezkonkurenční nabídka aplikací. Příznivější poměr ceny ke kvalitě nabízí model **Samsung Galaxy S** (dobře, 6830 Kč). Ve všech skupinách zkoušek obdržel »dobře« a »velmi dobře« známky. **HTC Desire Z** (dobře, 9190 Kč) je kromě průměrné videokamery v ostatních ohledech také kvalitním přístrojem. Navíc je vybaven výsuvnou mechanickou klávesnicí. Oba posledně zmíněné telefony běží na operačním systému Android, pro který existuje bohatý výběr aplikací.

Android

Velmi přívětivý operační systém, který najdeme v modelech různých výrobců. Uživatelské rozhraní Androidu je kvalitní a logické, ne tak konzistentní jako u iOS, přesto patří k silným stránkám systému. Vzhled uživatelského rozhraní je možné měnit. Kladem je velká nabídka aplikací, jejichž počet se pohybuje v řádu statisíců a nové rychle přibývají. Mezi nimi je řada kvalitních kousků. Otevřenost systému umožňuje vyvíjet a nabízet aplikace v oficiálním online obchodě komukoliv, což však vede k reálnějšímu nebezpečí stažení škodlivých programů, než je tomu u ostatních systémů. Integrovaný internetový prohlížeč je vynikající: rychlý a snadno ovladatelný, s intuitivně fungujícím přibližováním obrazu. Bez problémů zobrazí stránky obsahující Flash. Nahrávání souborů z počítače je snadné, po připojení se zařízení chová jako externí USB jednotka a soubory lze přímo kopírovat.

Bada

Ve srovnání s ostatními se jedná o nepříliš zajímavý systém, který působí jako nepovedená kopie Androidu. Vyskytuje se pouze v některých modelech Samsung. Možnosti systému jsou omezené, je poměrně nestabilní a má řadu problémů. Uživatelské

rozhraní, jehož vzhled lze měnit, trpí pomalejší reakční dobou. Internetový prohlížeč je pomalý a poruchový, nahrávání stránek trvá dlouho, zvláště pokud obsahují Flash. Zobrazení webu je nešikovné a reakční doba funkce přibližování není závratná. Po připojení k počítači se přístroj hlásí jako externí USB jednotka a kopírování souborů je tedy snadné. Nabídka aplikací je méně zajímavá, jedná se hlavně o jednodušší programy a hry. Skutečně není moc důvodů, proč volit tento systém, který nepředstavuje pro hlavní trojici vážnou konkurenci.

Blackberry

Řešení oblíbené zejména ve Spojených státech a Kanadě se v Evropě příliš neujalo. Systém je specifický pro přístroje Blackberry a obecně vhodný spíše pro pracovní účely a firemní komunikaci. To i díky své provázanosti s placenými internetovými službami Blackberry, které zahrnují mimo jiné ceněný a velmi bezpečný šifrovaný přenos emailů. Bezpečnost dat je vůbec předností operačního systému. Uživatelské rozhraní, jehož vzhled je možné přizpůsobovat, je ve srovnání s iOS a Androidem méně intuitivní a zprvu může být pro běžné uživatele matoucí. Výchozí internetový prohlížeč také není tak snadno ovladatelný jako jiné a u modelů bez

Aplikace

Jednou z předností smartphonů je možnost nahrávat do nich rozličné aplikace - programy, které významně rozšiřují funkcionalitu přístroje. K nejpoužívanějším patří aplikace pro online komunikaci, orientaci v terénu, prohlížení multimédií či čtení elektronických knih. Jiné populární aplikace informují například o aktuální předpovědi počasí, nabídce restaurací v okolí či nejbližších bankomatech. Existují aplikace účetní a kancelářské, organizační, zpravodajské a dalo by se pokračovat, nabídka je pestrá. Oblíbené jsou také různé oddechové hry a hříčky. Aplikace se obvykle stahují z oficiálních online obchodů, tzv. appstorů. Nemalá část z nich je zdarma, ostatní lze většinou pořídit za menší poplatek. Jejich počet a kvalita závisí na operačním systému telefonu.

dotykového displeje je přibližování stránek méně pohodlné a neintuitivní. Prohlížeč podporuje Flash, ale nezobrazí ho vždy správně. V nabídce jsou kvalitní aplikace, převažují různé pracovní a komunikační nástroje. Nahrávání souborů z počítače se

Kapesní počítače

Od lepších mobilů, které jsou také vybaveny fotoaparátem či hudebním přehrávačem, se smartphony liší v první řadě tím, že jsou osazeny výkonnými procesory a pohání je plnohodnotné operační systémy. Právě to je v mnoha ohledech přibližuje spíše počítačům než tradičním mobilům. A stejně jako do počítačů i do chytrých telefonů můžete instalovat aplikace všeho druhu, tedy programy, které dále rozšiřují možnosti jejich použití.

Díky větším a kvalitním displejům je prohlížení fotografií a videa na chytrých telefonech o něco smysluplnější, než tomu bylo na titěrných displejích klasických mobilů. Vyšší rozlišení displejů ruku v ruce s dotykovým ovládáním však nahrává hlavně relativně pohodlnému brouzdání po internetu.

Ovládání většiny chytrých telefonů vychází z principů, které před několika lety uvedl jako první Apple iPhone. I ostatní výrobci postupně přejímají úspěšný koncept vícedotykového ovládání, díky němuž lze snadno přibližovat zobrazené fo-

tografie či webové stránky dvěma prsty. Standardní výbavou je také polohovací senzor, který rozpozná, zda telefon držíte v horizontální nebo vertikální poloze a podle toho orientuje obraz na displeji. Najdeme ho pouze u modelu Blackberry Bold 9780. Blackberry také jako jediný ve výběru nemá dotykový displej a plně spoléhá na klasické klávesy a touchpad.

Nejeden chytrý telefon je doplněn i o další pohybové senzory jako akcelerometr či gyroskop. Ty měří pohyb a náklon přístroje, čehož se často využívá k ovládnutí her, ale uplatní se i v jiných aplikacích. Telefonem tak můžete například zaměřovat noční oblohu, přičemž se na displeji zobrazují názvy souhvězdí, hvězd či planet v daném směru; pokud si stáhnete aplikaci, která něco takového umí. I takové podoby na sebe může brát romantika v 21. století.

Klávesnice, nebo dotykový displej?

Zadávaní textu je nejčastěji řešeno virtuální klávesnicí, kte-

rá se dle potřeby zobrazuje a zase mizí na dotykovém displeji. Modelů vybavených mechanickou klávesnicí na trhu tolik není. Pokud už telefon klasickou klávesnicí má, jde ve většině případů o variantu výsuvnou, aby co nejvíce prostoru zůstalo pro displej. Výjimkou je opět Blackberry Bold 9780, jehož klávesnice je napevno umístěna pod displejem.

Výběr mezi plnohodnotnou nebo virtuální klávesnicí záleží na osobních preferencích, zvyku a předpokládaném použití. Někomu může připadat virtuální klávesnice nemotorná, jiné ani nenapadne se ke klasickým klávesám vracet. Pokud máte v plánu intenzivněji písemně komunikovat a vůbec psát delší textové pasáže, může být mechanická klávesnice přínosem. Samozřejmě záleží také na citlivosti a odezvě dotykového displeje – a ty nejsou vždy ideální. Na psaní románů konečkonců není vhodná ani jedna z variant.

Internet v hrsti

Jak již bylo řečeno, možnost práce s internetem patří ke klíčovým funkcím chytrých telefo-

provádí přes speciální aplikaci; lze zprovoznit i kopírování bez její asistence.

iOS

Apple iOS najdeme výhradně v zařízeních firmy Apple. Jedná se o velmi přívětivý systém, jehož hlavní devizou je mimořádná nabídka aplikací a her - bezmála půl milionu. Jejich pestrost a kvalita je bezkonkurenční, dalo by se říci revoluční. Uživatelské rozhraní a ovládání patří k dalším přednostem systému. Je snadno pochopitelné, intuitivní a konzistentní. Možnosti úpravy jeho vzhledu jsou však omezené, měnit lze pouze obsah úvodní obrazovky a barvy pozadí. Internetový prohlížeč je vynikající, snadný na ovládání a rychlý, s velmi intuitivní funkcí přiblížení. Pouze přepínání mezi více otevřenými

stránkami je trochu nemotorné. Flash není podporován. Soubory z počítače lze snadno nahrát pomocí programu iTunes, který je třeba nainstalovat do počítače.

Symbian

Symbian není špatný systém, působí však už trochu zastaralé. Do budoucna se nepočítá s jeho dalším vývojem a bude používán pouze v modelech Nokia nižší třídy. Uživatelské rozhraní s možností změny vzhledu není zlé, ale může působit lehce matoucím dojmem. Internetový prohlížeč je ucházející, ale trochu pomaleji reaguje. Podporuje Flash, může však mít problémy s jeho správným zobrazením. K nahrávání souborů do telefonu lze použít aplikaci Ovi, ale snadnější je soubory kopírovat přímo jako na externí USB zařízení. Nabídka a kvalita aplikací je obzvláště (jejich

počet přesahuje 50 000), ale v porovnání s iOS a Androidem pokulhává. Celkově nelze Symbian vyloženě doporučit, ale svou roli plní poměrně důstojně.

Windows Phone 7

Systém se slibným potenciálem do budoucna, který najdeme ve výkonnějších smartphonech různých výrobců. Uživatelské rozhraní má oproti předchozí verzi jasnou novou koncepci, je elegantní a funguje velmi dobře. Dovoluje měnit obsah úvodní obrazovky, ale krom toho systém možnosti úpravy vzhledu nenabízí. Počet dostupných aplikací je zatím nižší (něco přes 25 000), přesto je z čeho vybírat. Počet aplikací navíc rychle roste. I Windows Phone 7 obsahuje kvalitní a výkonný prohlížeč internetu s intuitivní funkcí přiblížování. K nahrávání souborů do telefonu je třeba mít v počítači nainstalovaný program Zune, práce s ním je velmi snadná. Nevýhodou je však pomalý přenos video souborů.

Upozornění: V době psaní článku (červenec 2011) nebyl v České republice nákup aplikací Windows Phone 7 možný, šlo stahovat pouze ty nabízené zdarma. Podle dostupných informací bude nákup aplikací v ČR zprovozněn po aktualizaci na verzi Mango 7.5. Má být vydána někdy v druhé půli roku.

nů. Velkou váhu jsme přikládali hlavně obsluze prohlížeče, tedy mimo jiné snadnosti zadávání adres, kvalitě zobrazení stránek, používání funkce přiblížování a vůbec snadnosti navigace po webu. Pohodlnost obsluhy je důležitá – kvůli ome-

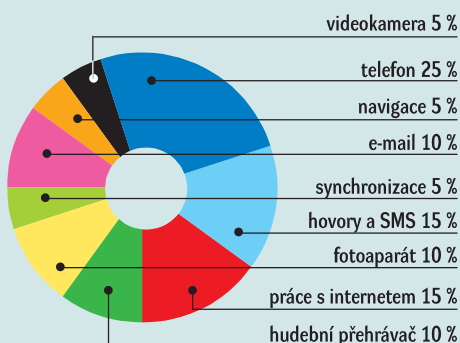
Pokračování na str. 20

Jak testujeme

podrobný postup testu mobilů naleznete na www.dtest.cz/mobily

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení mobilů

CHYTRÉ MOBILNÍ TELEFONY

	Apple iPhone 4 (White) ¹⁾	HTC Desire Z	Samsung Galaxy S	Nokia N8	Nokia E7	LG Optimus 7	Samsung Omnia 7	HTC HD7
Průměrná cena (Kč)	16 080	9190	6830	9520	9070	7840	10 510	9890
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)
TELEFON	dobře (1,6)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,9)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (2,2)	dobře (1,8)
Citlivost v síti	○	○	○	○	○	○	○	○
Displej / dotykový displej	● / ●	○ / ●	● / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	● / ●	● / ●
Obsluha	○	●	●	○	○	○	○	○
Mobilita / odolnost	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Provozní doba	●	○	●	○	●	○	○	○
Vybavení	●	●	●	●	●	●	●	●
HOVORY A SMS	dobře (1,6)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,6)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (2,2)	dobře (2,2)	dobře (2,4)
Hovory / SMS	○ / ●	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ○
PRÁCE S INTERNETEM	dobře (1,9)	dobře (1,8)	dobře (1,8)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,9)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,8)
Aktivace a deaktivace připojení	○	○	○	○	○	○	○	○
Obsluha prohlížeče / rychlost brouzdání	● / ●	● / ●	● / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ○
Provozní doba při brouzdání	○	○	○	○	○	○	○	○
Vybavení	○	●	○	●	●	○	○	○
E-MAIL	velmi dobře (0,9)	velmi dobře (0,9)	velmi dobře (0,9)	dobře (2,0)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,3)	velmi dobře (1,3)	velmi dobře (1,3)
FOTOAPARÁT	dobře (1,7)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	velmi dobře (1,3)	dobře (2,3)	dobře (2,4)	dobře (2,1)	dobře (2,0)
VIDEOKAMERA	dobře (1,9)	uspokojivě (2,7)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,4)	dobře (1,8)	dobře (2,2)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,5)
HUDEBNÍ PŘEHRAVAČ	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (2,0)	velmi dobře (1,3)	dobře (1,6)	dobře (2,2)	dobře (2,1)	dobře (2,4)
NAVIGACE²⁾	uspokojivě (2,7)	dobře (2,0)	dobře (1,8)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,1)
Zadáání cíle	●	●	●	○	○	○	○	○
Navigace pro pěší / autonavigace ³⁾	● / ○	● / ○	● / ○	● / ●	● / ●	○ / ○	● / ○	○ / ○
Hlasitost reproduktoru	○	○	○	○	○	○	○	○
Provozní doba při navigaci	○	○	○	○	○	○	○	○
Vybavení	●	●	●	○	●	○	○	○
SYNCHRONIZACE S PC	dobře (1,9)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (2,3)
TECHNICKÉ ÚDAJE / VYBAVENÍ								
Rozlišení displeje (Px)	640 x 960	400 x 800	480 x 800	640 x 360	360 x 640	480 x 800	480 x 800	480 x 800
Úhlopříčka displeje (mm)	89	95	101	88	101	98	100	109
Operační systém ⁴⁾	iOS 4.3.3	Android 2.2.1	Android 2.1	Symbian^3	Symbian^3	Windows Phone 7	Windows Phone 7	Windows Phone 7
Frekvence procesoru (GHz)	1	0,8	1	0,68	0,68	1	1	1
Interní paměť (GB)	14	0,5	8	16	16	14	16	14
Zdířka pro paměťovou kartu	□	■	■	■	□	□	□	□
Kapacita dodávané paměťové karty (GB)	□	8	□	□	□	□	□	□
Rozlišení fotoaparátu (MPx)	5	5	4,9	12	8	5	5	5
Blesk	■	■	□	■	■	■	■	■
Klávesnice / vícedotykové ovládání	□ / ■	■ / ■	□ / ■	□ / ■	■ / ■	□ / ■	□ / ■	□ / ■
Akcelerometr / gyroskop ⁵⁾	■	■	■	■	■	■	■	■
Navigace: mapy	Google maps	Google maps	Google maps	Ovi maps	Ovi maps	Bing maps	Bing maps	Bing maps
Typ navigace ⁶⁾	offboard	offboard	offboard	onboard	onboard	offboard	offboard	offboard
Rozměry: délka x výška x hloubka (mm)	115 x 59 x 9,5	119 x 61 x 15	123 x 64,5 x 12	113,5 x 59,5 x 16	124 x 62 x 14	125 x 60 x 13	123 x 64 x 11	122,5 x 68,5 x 13
Hmotnost (g)	140	185	117	135	177	158	139	161

HTC Wildfire	Nokia C6-01	Nokia C7	Blackberry Bold 9780	LG Optimus One	Sony Ericsson Xperia X8	Samsung Wave 723	Sony Ericsson Xperia X10 mini pro	Nokia C6	Nokia C5-03
5340	6380	7670	9880	4370	3910	4380	4310	5460	4320
DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,8)
dobře (1,9)	dobře (1,9)	dobře (1,8)	dobře (2,5)	dobře (2,2)	dobře (2,3)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	dobře (2,5)
○ / ●	○ / ●	○ / ●	○	○	○	○	○	○	○
○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / □	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
dobře (2,1)	dobře (1,9)	dobře (1,8)	dobře (2,2)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,0)	dobře (2,1)
○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ●	○ / ●
uspokojivě (2,6)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,2)	dostatečně (4,0)	dostatečně (4,0)
○	○	○	●	○	○	○	○	○	○
○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
dobře (1,7)	dobře (2,4)	dobře (2,1)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,9)	dobře (2,3)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	dobře (2,2)
uspokojivě (2,7)	dobře (2,5)	dobře (2,3)	dobře (2,2)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,8)	dostatečně (3,8)
dostatečně (3,8)	dobře (2,1)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,4)	dostatečně (3,9)	dostatečně (3,8)	dostatečně (4,0)	dostatečně (3,6)	uspokojivě (3,5)
dobře (2,0)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (2,0)	dobře (2,2)	dobře (2,4)	dobře (2,0)	dobře (2,3)	dobře (2,0)	dobře (2,2)
dobře (2,4)	dobře (2,3)	dobře (1,9)	uspokojivě (2,7)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,2)	dobře (2,4)	dobře (2,5)
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
velmi dobře (1,4)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	dobře (1,7)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	uspokojivě (2,9)	velmi dobře (1,4)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)
240 x 320	360 x 640	640 x 360	480 x 360	320 x 480	320 x 480	240 x 400	240 x 320	640 x 360	360 x 640
81	81	89	63	83	76	81	65	80	80
Android 2.1	Symbian^3	Symbian^3	BlackBerry OS 6.0	Android 2.2	Android 1.6	bada 1.1	Android 1.6	Symbian OS 9.4	Symbian S60
0,53	0,68	0,68	0,62	0,6	0,6	neuveďeno	0,6	neuveďeno	neuveďeno
0,4	0,34	8	0,5	0,14	0,1	0,1	0,1	0,2	0,04
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2	2	□	2	2	2	2	2	2	2
5,1	8	8	5	3	3,2	5	5	5	5
■	■	■	■	□	□	■	■	■	□
□ / ■	□ / ■	□ / ■	■ / □	□ / ■	□ / □	□ / ■	■ / □	■ / □	□ / □
□	■	■	□	□	□	□	□	□	□
Google maps	Ovi maps	Ovi maps	Blackberry maps	Google maps	Google maps	Samsung LBS	Google maps	Ovi maps	Ovi maps
offboard	onboard	onboard	offboard	offboard	offboard	onboard	offboard	onboard	onboard
107x60,5x12,5	104x53x14	117x57x12	109x60x14	113x59x14	99,5x55x15,5	109x55x12	90x52,5x19,5	113x53,5x17	106x51x14
120	133	131	118	131	106	101	120	155	94

¹⁾ shodný s modelem Apple iPhone 4 v černém provedení

²⁾ Testováno pouze s navigací dodávanou při koupi, nebo s Google Maps (zdarma). Zpravidla lze pořídit jiný navigační software.

³⁾ navigování s hlasovými pokyny

⁴⁾ verze operačního systému při zakoupení telefonu

⁵⁾ Senzory určující zrychlení a náklon telefonu, které využívá řada her i aplikací.

⁶⁾ *offboard* – mapa se průběžně stahuje z internetu
onboard – mapa je uložena v přístroji

Apple iPhone 4 (White)
cena: 16 080 Kč
DOBŘE (1,7)

HTC Desire Z
cena: 9190 Kč
DOBŘE (1,7)

Samsung Galaxy S
cena: 6830 Kč
DOBŘE (1,7)

Nokia N8
cena: 9520 Kč
DOBŘE (1,9)

Nokia E7
cena: 9070 Kč
DOBŘE (2,0)

Nokia C7
cena: 7670 Kč
DOBŘE (2,2)

BlackBerry Bold 9780
cena: 9880 Kč
DOBŘE (2,3)

LG Optimus One
cena: 4370 Kč
DOBŘE (2,3)

Sony Ericsson Xperia X8
cena: 3910 Kč
DOBŘE (2,5)

Samsung Wave 723
cena: 4380 Kč
USPOKOJIVĚ (2,7)

Pokračování ze str. 17

zené velikosti displejů budete téměř neustále nuceni části stránek přibližovat, aby byl text dobře čitelný, a poté zase oddalovat, abyste se na stránce zorientovali.

Právě tady se projeví výhody vícedotykového ovládání. Ostatně kvůli zmíněným omezením se na trhu objevuje stále více aplikací, které prohlížení online obsahu konkrétních webů usnadňují (například mobilní aplikace pro přístup na Facebook, YouTube nebo celou řadu zpravodajských webů).

Žrouti energie

Vadou na krásu smartphonů je poměrně krátká provozní doba při používání jejich pokročilých funkcí. Velké displeje a výkonné procesory si zkrátka vybírají svou daň. Například při prohlížení internetu se HTC HD 7 vybije už po necelých dvou hodinách. O moc lépe na tom nejsou ani Nokia C6 a Sony Ericsson Xperia X10 mini, které vydržely jen o trochu déle. Nejlepších výsledků dosáhl Samsung Wave 723 s téměř pěti hodinami, na čty-

ři a více hodin se dostaly ještě modely BlackBerry Bold 9780, HTC Wildfire a Samsung Galaxy S. Obdobné časy lze očekávat také při navigování se zapnutým GPS přijímačem či provozu náročnějších aplikací. Výdrž baterie při poslouchání hudby už tak tragická není, pohybuje se v rozpětí od necelých 17 hodin u HTC HD7 po úctyhodných 63 hodin v případě Apple iPhone 4.

Do cíle s navigací

Podobně jako jednoúčelové GPS navigace i chytré telefony je možné použít k určení aktuální polohy či k nalezení správné cesty. Možnost navigování se liší podle nainstalovaného navigačního softwaru, který však v základní výbavě obsahují jen některé modely. Pokud žádný navigační program při koupi nebyl dodán (zkušební verze placených aplikací jsme v potaz nebrali), provedli jsme test s Google Maps. Ty jsou k dispozici zdarma.

Zajímala nás zkrátka kvalita a možnosti navigování po vybalení. Možnosti jsou někdy omezené, v některých případech není k dispozici hlasová navigace nezbytná pro bezpečné použití při řízení automobilu. Navíc pouze modely firmy Nokia a Samsung Wave 723 mají mapy uložené přímo v telefonu, v ostatních případech se průběžně stahují a je tedy třeba aktivního připojení k internetu. To je problematické, zvláště pokud chcete mapy používat v oblastech bez sítě 3G nebo v zahraničí (a neutráct přitom za datový roaming). Samozřejmě je možné koupit některou z řady placených navigací, čímž se můžete zmíněným nedostatkům vyhnout.

Jaký operační systém?

Rozhodující význam nehraje jen kvalita samotného přístroje, důležitý je i operační systém v jeho útrobách. Od volby operačního systému se odvíjí způsob obsluhy telefonu a práce s emaily, kontakty či kalendářem, dále vzhled uživatelského rozhraní a hlavně počet a kvalita dostupných aplikací.

LG Optimus 7
cena: 7840 Kč
DOBŘE (2,1)

Samsung Omnia 7
cena: 10 510 Kč
DOBŘE (2,1)

HTC HD7
cena: 9890 Kč
DOBŘE (2,2)

HTC Wildfire
cena: 5340 Kč
DOBŘE (2,2)

Nokia C6-01
cena: 6380 Kč
DOBŘE (2,2)

**Sony Ericsson
Xperia X10 mini pro**
cena: 4310 Kč
USPOKOJIVĚ (2,7)

Nokia C6
cena: 5460 Kč
USPOKOJIVĚ (2,7)

Nokia C5-03
cena: 4320 Kč
USPOKOJIVĚ (2,8)

V současnosti jsou největšími hráči Google Android a Apple iOS. V obou případech se jedná o dobře navržené a uživatelsky přívětivé systémy. Pro obě platformy je k dispozici velmi široká nabídka aplikací, nekvalitnějším repertoárem se však pyšní iOS. Android je zvláště ideální, pokud hojně využíváte služeb společnosti Google, iOS zas ocení ti, kteří preferují preciznost a eleganci spojenou se značkou Apple. Roste i třetí hráč – Microsoft Windows Phone 7. Chystaná nová verze Mango 7.5 bude mít pravděpodobně ještě větší potenciál než ta současná. Microsoft se snaží získat zpět pozici na trhu chytrých telefonů, kterou v posledních letech kvůli stagnaci předchází verze mobilních Windows ztratil. Zajímavá bude také budoucnost telefonů Nokia, které poběží právě na Windows Phone. Systém Symbian, který Nokia používala dosud, je do budoucna mrtvá platforma, která nebude podporována novými hi-end zařízeními. Blackberry, v Evropě minoritní podílník na trhu, nedávno oznámil rezignaci na souboj s hlavními hráči na poli smartphonů a bude se orientovat na řešení pro firmy a podnikatele.

Citlivost příjmu v síti je testována pomocí simulátoru mobilního signálu, nositele telefonu supluje umělá vodivá ruka a atrapa lidské hlavy naplněná tekutinou s vlastnostmi živé tkáně.

Ve speciálním sprchovacím zařízení jsme testovali voděodolnost telefonů. Řada z nich nepřestala navzdory zmoknutí fungovat, jiné byly provozuschopné hned po osušení a většina ostatních nejpozději po jednom dni schnutí. Fatální byla zkouška pro BlackBerry Bold 9780 – ani jeden ze tří testovaných modelů se už nepodařilo zprovoznit, stejně jako v případě jednoho vzorku Samsung Omnia 7 (druhý vykazoval defekty displeje, třetí byl bez problémů). Dále byla testována odolnost vůči nárazům. Telefony jsme vystavili padesáti pádům z výšky 80 cm ve speciálním otočném bubnu. Naprostá většina přístrojů přežila ve funkčním stavu, na některých zůstaly škrábance a stopy po dopadu, pouze modelu LG Optimus 7 se v jednom ze tří případů rozbil displej.

Používat náhražky do potravin v dobách dostatku surovin postrádá zdravý smysl. Ale máme trh a škrob s moukou jsou levnější než maso.

Rostou salámy na poli? Řeklo by se, že něco takového je možné leda v pohádce, kde mazaný Honza tajně v noci přivázel uzenky k bramborové nati, aby tím oklamal hloupého krále. Jenže stačí se podívat na složení uzenářských výrobků a mezi použitými surovinami najdeme celou řadu zástupců rostlinné říše. Škrob, sója, pšeničná mouka či exotická guar guma... V některých masných výrobcích nahrazují rostlinné suroviny až polovinu masa, jak uvedl letitý odborník na masnou výrobu Josef Radoš. Umožňují to vyhlášky.

Za první republiky s pověstnou kvalitou masných výrobků byly náhražky v uzeninách také povoleny, avšak v mnohem menším množství. Tolerovala se maximálně tři procenta mouky, a to jen v levných, tzv. konzumních výrobcích.

Za druhé světové války vedl nedostatek surovin živočišného původu k používání vysokého podílu krevní plazmy, lojových škvarků, umělých náhrad koření apod.

Po roce 1948 se pro všechny potraviny postupně zavedly státní normy, které vedle technologických postupů při výrobě určovaly složení základních a pomocných materiálů pro jednotlivé druhy masných výrobků a konzerv. I tyto závazné předpisy se ale mnohdy obcházely, když bylo shora direktivně nařízeno zpracovat přebytky z ostatních potravinářských oborů. Potom v těchto případech do masných výrobků putovalo sušené nebo čerstvé mléko, vejce nebo vaječné směsi. Masný průmysl dokonce v polovině šedesátých let zpracovával do uzenin velrybí maso. „To jsme dostávali pod kódem velké V,“ vybavuje si Josef Radoš.

Někdy se zahraničnímu obchodu podařilo levně nakoupit méně kvalitní, ba podřadné maso v cizině, a pak přišla direktiva, kolik přesně kvalitního masa v uzenářských výrobcích se jím má nahradit. Uzenáři tak museli zpracovávat třeba přetučnělé hovězí čtvrtě z Argentiny a Uruguaye nebo přední hovězí čtvrtě, oddělené až u kýty z Francie a Irska. Z bývalého SSSR docházely celé půlky z drobného skotu o živé hmotnosti 200 kilogramů, a ty také skončily třeba v buřtech, stejně jako vepřové půlky z Číny s vysokou vrstvou sádla a neuvěřitelně silnou kůží.

Lahůdky nejen pro turisty

Přesto vznikaly i kvalitní uzenářské výrobky, na které dodnes vzpomínají výrobci s pýchou a spotřebitelé s nostalgií. Po-

Šunka z brambor, škrob nad zlato

věstný byl turistický trvanlivý salám ze závodu Jihočeského průmyslu masného Studená. „Tepelně opracovaný salám, při jehož sušení se nešetřilo kvalitním kouřem, se vyráběl z běžných surovin, ale pečlivě vyříděných,“ připomněl Radoš.

Povrch salámu byl suchý, lesklý, pěkně zlatočervené barvy. Výrobek byl velmi aro-

matický, neměl typickou nakyslou chuť tepelně neopracovaných zahraničních trvanlivých výrobků.

Státní, oborové i podnikové normy a normy jakosti překaly rok 1989, ale v polovině devadesátých let přestalo být jejich plnění závazné. To spolu s tehdejší spotřebitelskou poptávkou po levnějších výrobcích vedlo k postupným změnám ve složení surovin v masných výrobcích na úkor výsledné jakosti. K tomu k nám ze zahraničí přišly různé technologické přípravky, které umožňovaly zvýšit tzv. výťažnost výrobků a prodloužit trvanlivost, avšak opět k tíži jakosti masných potravin.

Pozdější potravinářské vyhlášky sice určily, jaký minimální podíl masné suroviny musí ve výrobcích být, ale tento limit byl nastaven nízko a navíc stanoven jen pro některé vybrané výrobky. I tyto vyhlášky však později prošly změkčením požadavků. Příkladem může být šunka.

Podle vyhlášky z roku 2001 se do šunky nejvyšší jakosti a šunky výběrové nesměla přidávat ani rostlinná bílkovina ani barviva. Bez rostlinných

bílkovin musela být i šunka standard, o barvivu již žádná zmínka nebyla. Po změně vyhlášky v roce 2009 je pro šunku nejvyšší jakosti a šunku výběr i nadále nepřípustné použití rostlinné bílkoviny, škrobu a vlákniny, avšak o zákazu barviv se už nic neříká. Vyhláška nově nezakazuje škrob, vlákninu i rostlinné bílkoviny v šunce standard, takže v ní tyto náhražky být mohou.

Pro kontrolní orgány je důležité pouze to, aby výrobky splňovaly kritéria tzv. potravinové bezpečnosti, chuť a vůně se nezhodnotí.

Solíme o sto šest

Pravdou je, že náhražkami nastavované potraviny tak docela neškodné nejsou, alespoň z pohledu zdravé výživy. Konkrétně již zmíněný škrob. Ať už je připravovaný z brambor, kukuřice nebo obilí, chemickou podstatou je to sacharid, takže jeho energetická hodnota je stejně vysoká jako u cukru. Škrob dodává potravině

nám potřebný objem náhradou za původní surovinu. Najít potravinářský výrobek bez přidaného škrobu dá docela práci. Kdo se vyhýbá cukru a nesladí nápoje, může přijmout nespočítané cukry třeba i z masných výrobků.

Dalším úskalím může být sůl. Ta se přidává do potravin nejen pro úpravu chuti, ale i jako konzervační prostředek. Sůl váže přítomnou vodu – v nastavovaných potravinách o ni není nouze – a tím omezuje růst mikroorganismů a oddaluje kažení

potraviny. Jinak řečeno sůl prodlužuje trvanlivost potravin.

Světová zdravotnická organizace (WHO) doporučuje, aby denní příjem soli dospělými nepřesahoval pět gramů. Ve skutečnosti je však v Evropě spotřeba soli vyšší a pohybuje se kolem osmi až dvanácti gramů. Průměrný Čech za den spolu s potravou sní dokonce 16,7 gramů soli, jak vyplývá z údajů Českého statistického úřadu o spotřebě potravin a nealkoholických nápojů.

Hlavním zdrojem soli ve stravě jsou právě průmyslově vyráběné potraviny. Informace o množství soli v potravinách na etiketách sice najdeme, ale pravidlem to není. Na důležitých zdrojích soli údaj zpravidla chybí nebo je nahrazen informací o množství sodíku. A kdo si to bude přepočítávat?

V členských státech EU je značení o množství soli dobrovolné. Povinně se uvádí pouze ve Finsku, a to na masných produktech, chlebu a hotových pokrmech.

Vraž do toho jetelové hlávky

Náhražky v potravinách nejsou nic nového pod sluncem. Pátrali jsme v archivech a našli chléb ze sušených jetelových hlávek, okurek nebo lišejníků.

Když pekaři v dobách Karla IV. šidili chléb, úřady je za trest nechaly máčet ve Vltavě. V pozdějších dobách, v časech neúrody, však vrchnost pekaře přímo nabádala, co přidávat do chleba, aby se tím nahradilo nedostatkové obilí. Například v roce 1817, kdy české území postihla katastrofální neúroda obilí, nařídila Hospodářská společnost v Praze pekařům, aby část obilné mouky nahrazovali při pečení sušenými mletými okurkami. Ačkoli byl takový chléb podle úřadů velmi zdravý, lidé nad ním ohrovovali nos pro jeho světle modrou barvu.

Další doporučenou náhražkou byla mouka z lišejníků islandského. Dva pytle v lese nasbíraného lišejníku poskytnou stejné množství výživné mouky jako pytel obilí, vysvětlovali hospodářští úředníci.

Chléb se tehdy, tedy před takřka dvěma sty lety, pekli také ze sušených jetelových hlávek. Zatímco červený jetel měl být pro tento účel trhaný ještě se zavinutými poupaty, bílý se naopak sbíral v plném květu. Na mouku se mlety i bramborové křížaly, tedy plátky sušených brambor.

Tuto neobvyklou exkurzi do světa potravinových náhražek v dobách našich

prapradědků nám zprostředkoval kulturní historik a etnograf Čeněk Zíbrt (1864–1932). Přesněji řečeno nám ji umožnila jeho publikace „Česká kuchyně za dob nedostatku před sto lety“, kterou Zíbrt vydal v roce 1917 a v níž shromáždil z našeho pohledu takřka dvě stě let staré archivní údaje.

Zíbrt v historických pramenech zjistil, že mouka se tehdy mlela také ze sušené pýrové řezanky. V záznamech našel, že se zkoušela i mouka z březového dříví, ale ta se neujala. Když ji na zkoušku nejprve dostala ke zkrmení kráva, začala po ní kašlat a brzy na to pošla.

Lid byl úřady nabádán k pěstování rostlin, které dozrávají už v polovině června, takže poskytují dvě sklizně do roka. Univerzálně využitelným byl šáchor jedlý, zvaný též zemské mandle. Nať se zkrmila dobytku a hlízy oklepané z kořenů se lisovaly na olej. Daly se také pražit a po semletí z nich uvařit káva nebo připravit čokoláda. Tím ale výčet možností nekončí.

Ze šáchorových hlíz bylo možné pálit kořalku nebo vařit cukr. Jedno šáchorové semeno poskytne tři rostliny a na každé se urodí dvě stě zrn, agitovaly tehdy úřady.

Naši předci si v dobách nouze vařili polévku ze šťovíku a dalších divoce rostoucích bylin, ale vždy je zjemňovali vaječným žloutkem nebo kouskem másla. Podle Čenka Zíbrta na tom tedy nebyli zdaleka tak špatně jako jejich potomci v roce 1917, kdy vejce a máslo úplně zmizely z trhu. Prodej smetany byl dokonce zakázán, a to už od roku 1915.

Lidé na vesnici si začátkem 19. století zpestřovali jídelníček i kuriózními zdroji bílkovin. A tak Zíbrt našel recepty na syslí pečínku, pražené chrousty, chutnající po mandlích, a smažené žáby se zelenými

fazolemi. Žáby se doporučovalo řádně stáhnout z kůže, očistit a v kuchyni použít pouze zadečky. Žabí předky byly nepoživatelné.

Zmíněná havěť je v dnešní přírodě vzácná a například za usmrcení skokana vyměříjí ochránci přírody tučnou pokutu. Zapomenut je i kdysi tak univerzálně využitelný šáchor jedlý. Přitom ještě v šedesátých letech dvacátého století ho studenti českých zemědělských škol probírali jako jednu z olejnin.

Je až s podivem, kolik nejrůznějších nemocí a zdravotních komplikací nás sužuje. Některé vyžadují vysoce odbornou pomoc, jiné můžeme ovlivnit více či méně sami. Někdy si ovšem takovou svépomocí nepomůžeme vůbec, nebo si dokonce zdraví ještě více poškodíme. Příčinami, projevy nejčtenějších lidských neduhů, jejich domácí léčbou, odbornými i lidovými radami a mnohými dalšími věcmi se zabýváme v tomto seriálu.

Zuby ve zdraví i nemoci

Bolest a zdravotní obtíže zubů jsou všeobecně a právem považovány za krajně nepříjemnou záležitost, která dokáže člověku udělat ze života hotové peklo a co víc, jejich léčba sebou často nese i nemalou finanční zátěž. Nemůžeme totiž zapomínat na to, že kromě významu chrupu coby „nástroje na zpracování potravy“ a jeho podílu při tvorbě některých hlásek, a tedy i na správné mluvě, je dnes přikládán značný význam i estetické stránce věci. Bílé a zdravé zuby, společně s „reklamním“ zářivým úsměvem se zkrátka staly jedním z mnoha společenských hodnotících měřítek.

Zubní kaz

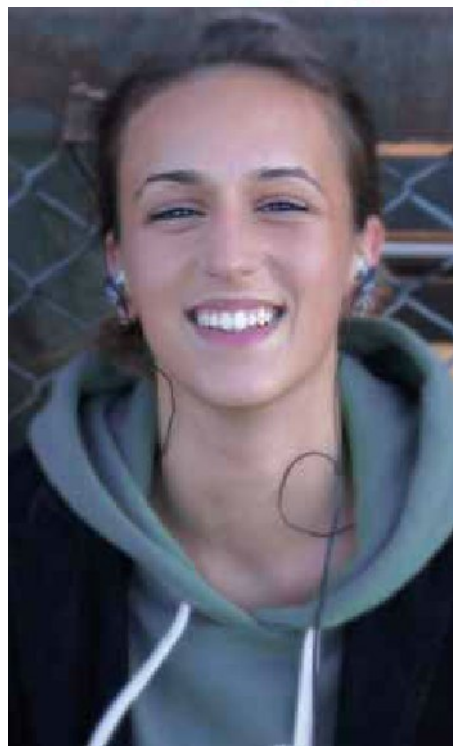
Zubní kaz je nejrozšířenější chorobou ústní dutiny, která postihuje lidi všech věkových kategorií. V ústní dutině trvale přebývá několik set druhů bakterií, z nichž některé jsou našemu tělu prospěšné, jiné naopak mohou způsobit vznik onemocnění. Toto riziko nastává v okamžiku, kdy se bakterie v ústech přemnoží. Tvorbu zubního kazu mají na svědomí bakterie *Streptococcus mutans*, vyznačující se několika specifickými vlastnostmi, které je činí obzvláště vhodnými k tomuto účelu. Zásadní je jejich schopnost uchovávat si potravu do zásoby a jejich odolnost vůči vysokoprocentním roztokům cukru, které většina ostatních bakterií snáší velmi špatně.

Princip vzniku kazu je následující. Bakterie, které se živí cukernými zbytky, produkují odpadní látky – kyseliny. Ty pronikají podél sklovinných krystalů do sklovinné hmoty a způsobují její demineralizaci. Poškození vzniká pod neporušeným povrchem skloviny. Další bakterie, zejména acidofilní a proteolytické, pak zubní kaz rozšiřují a prohlubují. Teprve poté dochází k propadnutí povrchu skloviny. Popsaný proces trvá přibližně tři roky, než z povrchového poškození vznikne viditelný úbytek tvrdé zubní tkáně. Platí pravidlo, že méně odolné jsou zuby, u kterých ještě není sklovina zcela vytvrzena, tj. zejména zuby dětí a dospívajících.

Povrch zubů není poškozován jen od-

padními látkami bakterií, na sklovině vznikají prakticky neustále drobné škrábance a trhliny způsobené mechanicky, obvykle je nacházíme na kousacích ploškách zubů. Rozměr těchto defektů je mikroskopického měřítka a díky obranným mechanismům našeho organismu se jich obvykle nemusíme obávat. Ty si totiž s tímto problémem dokážou poradit, a to pomocí slin, které obsahují minerální látky vhodné k zacelení těchto míst. Sliny tedy do poškozených částí uloží jakousi záplatu, která zastaví další narušování skloviny.

Dojde-li ke vzniku zubního kazu, je na řadě lékařský zákrok. Důležité je řešit situaci nemocného zubu vždy včas. Vlastní lékařský zákrok spočívá v odstranění infi-

kovaných a změkklých částí zubu a k překrytí vzniklého otvoru výplní – plombou.

Parodontitida

Toto onemocnění, známější pod názvem paradentóza, je hned po zubním kazu nejčastější chorobou ústní dutiny. Jistý stupeň této nemoci se až na výjimky projevuje s přibývajícím věkem téměř u každého. Jedná se o onemocnění postihující parodont, tedy závrtný aparát, který fixuje zuby. Ten je tvořen povrchovou částí, kterou představují dásně, a částí hlubší, skládající se z čelistních kostí. Nemoc obvykle probíhá několik let bez projevů bolesti a mnohdy proto není včas ošetřena.

Mezi první příznaky se řadí krvácení dásní při čištění chrupu nebo při jídle. Za vznikem parodontitidy stojí opět, stejně jako při tvorbě zubního kazu, bakterie – jejich odpadní látky. Ty se, zvláště při nedostatečné péči o zuby, hromadí ve formě plaku na těžko přístupných místech, zejména na krčcích zubů. Po určité době pronikají do dásně a způsobují její zánět. Dásně zduří, má sklon ke krvácivosti a vyznačuje se tmavší barvou než dásně zdravá. V takovém případě mluvíme o gingivitidě. Tento zánět je ještě poměrně dobře léčitelný.

O parodontitidě mluvíme ve chvíli, kdy se zánět prohlubuje, ohrožuje hlubší část parodontu a uvolňuje jej. Dochází ke vzniku tzv. chobotů, které mohou zahnívat, což se projeví nepříjemným zápachem z úst. Mezi zuby se vytvářejí mezery, dochází k uvolňování zubů, zubní krčky se odhalují. Hlubší vrstvy parodontu se v této fázi působením bakterií a jejich odpadních látek mění. V následku této skutečnosti začne imunitní systém tyto tkáně považovat za nepřátelské a ničí je. V tomto faktu spočívá hlavní obtíž léčby parodontitidy. Parodont je postupně ničen, dochází k viklání zubů a jejich vypadávaní. Vývoj choroby se sice dá zpomalit, nikdy však ne zcela zastavit. Nejdůležitější roli proto hraje správný způsob prevence.

Dentální hygiena

Nosným základem dentální hygieny jsou zejména dva úkony. Jeden z nich je dobré provádět minimálně dvakrát denně a ten druhý alespoň jednou za půl roku. Jde samozřejmě o čištění zubů a o pravidelné preventivní prohlídky v lékařské ordinaci.

Zubní kartáček a pasta. To je základ, s jehož pomocí odstraňujeme ze zubů zbytky potravy a redukujeme množství potenciálně nebezpečných mikroorganismů. Zuby čistíme minimálně dvakrát denně.

Zubní kartáček by měl mít pevné a dlouhé držadlo, aby se s ním dobře manipulovalo. Hlava kartáčku by měla být malá a její štětiny krátké, aby snáze pronikaly do všech hůře přístupných partií.

Zubní pasty dělíme na profylaktické (určené pro běžné používání) a pasty léčebné (s vyšším obsahem fluoridů), dostupné pouze v lékárnách. Ty využijí zejména lidé se zvýšenou kazivostí nebo s tendencemi ke tvorbě zubního kazu. Převážně množství zubních past obsahuje fluoridy, které zuby potřebují a umí je využít. Fluoridové aniony totiž dokážou proniknout skrz sklovinnou hmotu, a pokud se v ní nachází rané podpovrchové poškození (počátek zubního kazu), přímo se účastní remineralizace. Navíc brzdí glykolýzu, tedy obžívání ústních mikroorganismů.

Přemíra fluoridů však může našemu organismu škodit. V tomto ohledu jsou údaje na etiketách zubních past bohužel poněkud skoupé, případně laikovi nesrozumitelné. Hlavně při volbě pasty pro děti, které by měly používat spíše ty s nižším

obsahem fluoridů, je lepší se poradit s lékařem.

K ostatním pomůckám dentální hygieny, které doplňují čištění zubů, se řadí ústní vody, nejrůznější mezizubní kartáčky a párátka a zubní nitě.

Jídelníček

Zuby jsou obzvláště citlivé na to, co jíme a pijeme. Jejich zabarvení neprospívá kouř z cigaret, černá káva, černý čaj a podobně. Důležitější je ale samozřejmě jejich zdraví.

Škodlivé je nadměrné požívání potravin s vysokým obsahem sacharidů, nejenom sladkosti všeho druhu, ale i moučné výrobky a dokonce i třeba smažené bramborové hranolky, které nepříznivě ovlivňují pH v ústech. Není ale nutné si nějakou tu dobrůtku odepřít, důležité je dbát hlavně na správné a dostatečné čištění zubů, zejména pak u dětí. Zuby by se neměly čistit okamžitě po jídle, tehdy je sklovinu nejzranitelnější, doporučuje se přibližně dvacetiminutový odstup.

Zubům lze od raného dětství prospět konzumací potravin, které obsahují minerální látky sloužící k jejich zdravému vývoji. Vápník je zastoupen v mléku, sýrech i zelenině, fosfor v tmavém mase, rybách a drůbeži, celozrnném pečivu apod. Kvalitu zubů značně ovlivňuje fluor. Jeho zdroj je jednak v zubní pastě a na prvním místě mezi potravinami jsou pak mořské produkty (ryby, koryši a zejména jejich kosti), z rostlin třeba hlávkový salát nebo špenát.

Krácceno, plná verze na www.dtest.cz

● Filip Kopecký

Bělení zubů

Domácí bělení: představuje využití některé z široké nabídky **zubních past s bělícím účinkem**. Ačkoliv se o míře účinnosti jednotlivých past často diskutuje, přidržíme se holých faktů. Pojmeme zubní pasta s bělícím účinkem rozumíme takovou zubní pastu, která nejčastěji obsahuje abrazivní látky (perlit, sílice). Při čištění zubů dochází mechanickou cestou k obrušování usazenin na zubech. Ačkoliv i tímto způsobem lze při pravidelném používání dosáhnout dobrého výsledku a metoda není příliš finančně náročná, je vhodná zejména pro lidi s přirozeně světlejším odstínem barvy zubů. Drobné částice zajišťující brusný efekt však mohou, zejména lidem s citlivými zuby a dásněmi, způsobit nepříjemné problémy.

Převážná většina bělících metod však dnes stojí na využití peroxidu vodíku a hlavně karbamid peroxidu (peroxihydrát močoviny) a jejich účinek, zjednodušeně řečeno, spočívá v rozpouštění organických barviv ve struktuře zubu. Pro domácí bělení jsou k dispozici jak **pasty s obsahem peroxidů** (v nižší koncentraci), tak nejrůznější **gely užívané pomocí aplikátoru** – čili formy, která kopíruje tvar chrupu. Do formy se aplikuje gel a po nasazení na chrup se nechává po určitou dobu působit (30 minut až dvě, případně tři hodiny). Tento postup se opakuje denně, nebo i vícekrát během jednoho dne. Ve volně prodejných přípravcích je tak většinou obsažen pryžový základ, z kterého si pacient před použitím sám vytvaruje dle svého chrupu odpovídající formu. Obdobně je možné zakoupit **bělící proužky** na jedno použití, které se nalepují na zuby a účinná látka (zpravidla rovněž karbamid peroxid) se nechává několik desítek minut působit. Tento postup se opět opakuje během celé bělící kúry.

Odborné bělení: i při bělení ve stomatologické ordinaci se využívá aplikace peroxidů, ovšem v podstatně vyšší koncentraci (v prostředcích pro domácí bělení jde většinou o 5 až max. 10, při odborném bělení pak až 35 %). Před samotným procesem bělení je významné pečlivé ošetření zubů, protože tato metoda vyžaduje, aby byl pacientův chrup v dobrém stavu. Nutností může být i předchozí odstranění zubního kamene. U lidí s poškozeným chrupem (zubní kaz aj.), který není předem náležitě ošetřen, se bělení nedoporučuje.

Kam vložit peníze?

V seriálu o bezpečném investování jsme představili tři velice konzervativní investice: spořicí účty, termínované vklady a fondy peněžního trhu. Jaký z těchto nástrojů je pro vás jako běžného investora optimální? Záleží především na době, po kterou můžete peníze investovat. Při investičním horizontu do šesti měsíců se vyplácí vložit peníze buď do spořicího účtu, nebo do termínovaného vkladu.

Při investici trvající jeden rok jsou výnosy u fondů osvobozeny od daně. Jestliže ale vezmete v úvahu i poplatky, nejlepší variantou jsou opět spořicí účty či termínované vklady. Když se budete rozhodovat mezi těmito dvěma variantami, je směrodatné, jestli chcete mít k penězům stálý přístup či nikoli.

Až když váš investiční horizont dosáhne tří let, je optimální variantou nejlepší z peněžních fondů.

Srovnání otevřených podílových fondů peněžního trhu

V současné době existuje na českém trhu jedenáct fondů peněžního trhu; v úvahu bereme jen ty, které investují v české měně. I přes malý počet je suma jejich vlastního kapitálu více jak 43 miliard Kč. Peněžní fondy porovnáváme především na základě jejich výkonnosti, které dosáhly v minulosti.

Jak je vidět z tabulky, nejlepších výsledků dosahuje fond Conseq invest konzervativní společnosti Conseq Investment Management, a.s. Dosahuje nejlepší výkonnosti jak v šestiměsíčním, tak i dvanácti-měsíčním a tříročním intervalu. Druhým nejlepším fondem je Fond peněžního trhu společnosti ČP invest.

Bezpečné investování (3)

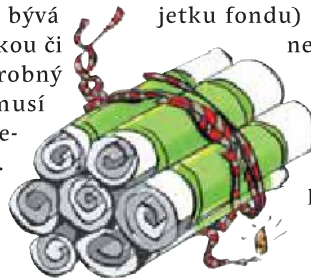
Seriál o bezpečném investování je u konce. V minulých dvou dílech jsme postupně představili spořicí účty a termínované vklady, v posledním se podrobněji zaměříme na otevřené podílové fondy peněžního trhu.

Fondy obecně se považují za formu kolektivního investování. Fungují na principu, kde drobný investor s dalšími investory vloží peníze do péče investičního profesionála. Ten bývá nejčastěji reprezentován bankou či jiným peněžním ústavem. Drobný investor se o své peníze nemusí starat, všechny obchodní operace již obstarává profesionál.

Fondy se říká *otevřené*,

protože investor má možnost do něj kdykoli investovat další peníze. Stejně tak má možnost kdykoli odkoupit své podílové listy (představují jeho podíl na majetku fondu) a zinkasovat tak svůj zisk nebo ztrátu.

Slovo *podílový* znamená, že vložením částky do fondu získá investor podílové listy, čili stává se podílníkem fondu.

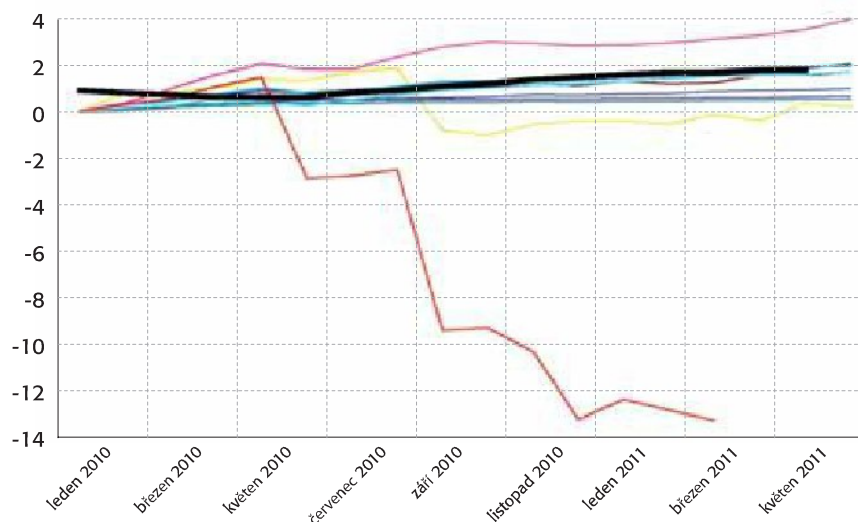
VÝNOSY Z OTEVŘENÝCH PODÍLOVÝCH FONDŮ

Správce	AXA investiční společnost a.s.	Conseq Investment Management, a.s.	Erste Sparinvest	ČP INVEST investiční společnost, a.s.	Investiční kapitálová společnost KB, a.s.	ING Investment Management (C.R.), a.s.	Investiční kapitálová společnost KB, a.s.	KBC Asset Management
Fond	AXA CZK Konto	Conseq Invest Konzervativní	ESPA Český fond peněžního trhu	Fond peněžního trhu	IKS peněžní trh PLUS	ING Czech money market	KB peněžní trh	KBC Multi Cash ČSOB CZK
Výnos 6 měsíců	0,61 %	1,11 %	0,25 %	0,71 %	0,12 %	0,40 %	0,10 %	0,26 %
Výnos 1 rok	1,18 %	2,37 %	0,72 %	1,24 %	0,18 %	0,94 %	0,19 %	0,53 %
Výnos 3 roky	6,12 %	8,98 %	2,81	7,56 %	-4,72 %	nezjištěno	3,58 %	4,28 %
Poplatky vstupní	0 %	0,50 % z hodnoty investice	0 %	0 %	0,20 %	0 %	0,20 %	0,20 %
Poplatky správní	0,50 %	0,50 %	0,70 %	0,50 %	0,80 %	0,55 %	0,60 %	0,70 %
Minimální vklad / výše dalších vkladů	5000 Kč / 500 Kč	nezjištěno	nezjištěno	3000 Kč / 500 Kč	5000 Kč / 500 Kč	nezjištěno	5000 Kč / 500 Kč	5000 Kč / 500 Kč

Inflace útočí

Jak je vidět z grafu, černá křivka inflace v posledních měsících požírá veškeré výnosy ze všech fondů; až na fond Conseq invest konzervativní. Ale i jeho výnos, který dosahuje cca 4 %, se kvůli inflaci sníží téměř o polovinu.

Další vývoj výnosů fondů se dá předpovídat jen těžko. Nečekají se však žádné razantní výkyvy směrem dolů či nahoru. Jestliže se prognózy expertů naplní, bude inflace v dalších měsících dosahovat hodnoty cca 2 %. Při tomto vývoji cenové hladiny a při neměnném trendu ve vývoji výnosů peněžních fondů bude náš reálný zisk zanedbatelný nebo inkasujeme ztrátu.

smíšené atd. Fondy peněžního trhu mohou investovat pouze do krátkodobých dluhopisů (splatnost do jednoho roku), které emitují pouze ti nejvyšší kvalita emitenti (je u nich takřka nulové riziko nesplacení); typickým příkladem může být krátkodobý český dluhopis. Další potenciální investiční možnosti fondů peněžního trhu jsou termínované vklady, poukázání apod.

Výhody a nevýhody

Výhodou podílových fondů peněžního trhu je diverzifikace, kterou by si drobný investor nemohl dovolit. Jestliže se ve fondu shromáždí například 10 milionů korun, může manažer fondu investovat tuto částku efektivněji než drobný investor, který by samostatně investoval například 10 tisíc korun. Nehledě na to, že drobný investor by s touto částkou na některé emise krátkodobých dluhopisů vůbec nedosáhl.

Rozhodne-li se investor prodat svoje podílové listy, zainvestované peníze má prakticky hned k dispozici. Další výhodou je možnost dodatečného investování do fondů.

Nechá-li investor ve fondu ležet peníze déle než půl roku bez toho, aby s nimi nějakým způsobem manipuloval, jsou jeho výnosy osvobozeny od daně. Osvobození, jak už víme z předcho-

zích dílů seriálu, se nevztahuje na spořicí účty a termínované vklady.

Nevýhody peněžních fondů jsou dvě. První představují poplatky. U některých fondů se platí na vstupu (při nákupu), dalšími mohou být poplatky za správu. Tuto nevýhodu mají i spořicí účty a termínované vklady. Druhou, podstatnější nevýhodou je, že investice může v čase citelně poklesnout. Může se stát, že manažer fondu nakoupí aktiva, jejichž ceny náhle klesnou a tím poklesne i hodnota majetku investorů.

U fondů – na rozdíl od spořicího účtu a termínovaných vkladů – neexistují žádná pojištění. Je sice nepravděpodobné, že by konzervativní peněžní fondy inkasovaly ztrátu například v desítkách procent, nicméně je důležité s tržním rizikem počítat. Toto vyšší riziko by mělo být vykompenzováno i větším výnosem.

● Ondřej Vrána, člen think-tanku TANK

Peněžní trh v názvu fondu vypovídá o tom, do čeho fond investuje. To je velmi důležité z hlediska rizikovosti investice.

Fondy peněžního trhu jsou nejbezpečnější a nejkonzervativnější; kromě nich také existují fondy dluhopisové, akciové,

Pioneer investiční společnost, a.s.	Investiční společnost České spořitelny	WOOD & Company investiční společnost, a.s.
Pioneer – Sporokonto	ISČS Sporoinvest	Fond peněžního trhu CZK
0,59 %	0,29 %	nezjištěno
1,34 %	0,97 %	-5,22 %
2,91 %	1,11 %	1,69 %
max. 1 %	max. 0,3 %	nezjištěno
0,60 %	nezjištěno	0,13 %
5000 Kč / 1000 Kč	100 Kč / nezjištěno	nezjištěno

dTest a EuroNCAP

Evropské spotřebitelské organizace se v roce 1996 staly jedním z iniciátorů nezávislého testování bezpečnosti automobilů pomocí takzvaných crash testů, známého pod zkratkou EuroNCAP. Protože dTest je součástí celosvětové sítě spotřebitelských organizací zabývajících se testováním, podílí se na tomto testování také. Na testování Euro NCAP se kromě spotřebitelských organizací podílí také několik evropských vlád, automobilové kluby a pojišťovny. Testy, jejichž hlavním cílem je zhodnotit bezpečnost posádky automobilu a chodců při dopravní nehodě, se staly jedním ze zásadních ukazatelů bezpečnosti uznávanými jak výrobci, tak uživateli automobilů. Zpočátku tomu ale tak nebylo, někteří výrobci nesli pravdu o (ne)bezpečnosti svých výrobků velice nelibě.

Pro ilustraci, první crash testy EuroNCAP proběhly v roce 1997 a hned zpočátku se ukázalo, že tato iniciativa má svůj smysl. Tehdejší legislativa nebyla v oblasti bezpečnosti automobilů příliš přísná a výrobci si mohli prohlašovat o bezpečnosti svých vozů cokoliv, neboť neexistovala nezávislá instituce, která by jejich tvrzení vyvracela nebo potvrzovala. Výrobci proti prezentaci prvních výsledků testů z kategorie supermini důrazně protestovali a prohlašovali, že není technicky možné dosáhnout maxima tehdejšího hodnocení bezpečnosti posádky vozu, tedy čtyř hvězdiček. Rover 100, jeden z prvních testovaných vozů, prokázal tak slabou ochranu posádky při nárazu, že byl po publikaci testů stažen z trhu. Nicméně již v červenci 1997 dosáhlo Volvo S40 jako první vůz čtyř hvězdiček v hodnocení ochrany posádky vozu při nárazu.

Dnes je standardem pro kvalitní vůz hvězdiček pět, vysoká míra ochrany posádky a vybavení systémy aktivní bezpečnosti. Bezpečnost automobilů se ve srovnání s dobou de facto nedávnou liší diametrálně.

Protože automobilový trh se dynamicky vyvíjí, nezůstáváme pozadu a na konci loňského roku jsme přinesli první test automobilu čínské značky určeného pro evropský trh. Landwind CV9 získal pouhé dvě hvězdičky z pěti. Úroveň ochrany tohoto vozu byla výrazně pod nejnižší úrovní běžnou pro ty nejlevnější vozy prodávané na evropských trzích.

Letošní novinkou se stal první test elektromobilu. Nissan Leaf se tak stal vozem, který definuje bezpečnostní standard pro nastupující generaci automobilů mající za úkol snížit závislost automobilového průmyslu na fosilních palivech. Malý rodinný elektromobil dosáhl na výborné skóre pěti hvězdiček.

Bezpečnost automobilů kráčí vpřed mílovými kroky. Od prvotního zájmu o zvýšení ochrany posádky v případě nehody se postupně klade stále větší důraz na prvky, které umí nehodě předejít v duchu hesla, že nejšťastnější nehoda je ta, které se podařilo zabránit.

Bezpečnos

Základem bezpečnosti automobilu je jeho samotná konstrukce. Každému je jasné, že velký automobil, který disponuje množstvím hmoty okolo posádky, je bezpečnější než malá „skořápka“ těsně obepínající kabinu a motor. Při autonehodě je více energie pohlceno deformující se masou automobilu a existuje větší pravděpodobnost, že posádka unikne zraněním. U menších vozidel je tuto nevýhodu nutné vykompenzovat především bytelnější konstrukcí kabiny pro posádku, aby náraz vydržela s pokud možno co nejmenšími škodami. Samozřejmě jsou pak předpínače bezpečnostních pásů na předních sedadlech a čím dál tím více airbagů, které zabrání zranění při kontaktu s volantem, palubní deskou, hranou dveří či jinými prvky vozu v okamžiku nárazu. To vše tvoří dohromady takzvanou pasivní bezpečnost.

Aktivní bezpečnost

V pasivní bezpečnosti byly za poslední léta učiněny obrovské pokroky. Většina automobilů dnes dosahuje vysokých hodnocení v oblasti ochrany posádky a dětí v dětských autosedačkách, jejich kabiny jsou dostatečně pevné, v základní nabídce bývají alespoň dva přední airbagy, samozřejmě jsou systémy upozorňující na nutnost zapnutí bezpečnostního pásu. I ty nejméně bezpečné automobily prodávané na evropských trzích nabízejí alespoň průměrnou ochranu.

Proto se iniciativa EuroNCAP, která testy bezpečnosti automobilů v Evropě organizuje, již je dTest členem, v posledních letech soustřeďuje na posílení prvků aktivní bezpečnosti – tedy těch zařízení, která pomáhají řidiči předcházet chybám, jež by mohly vést k autonehodě. Poslední generace těchto zařízení pak umí sledovat okolní provoz

ti čím dál více

www.dtest.cz/crashtesty

Na www.dtest.cz/crashtesty naleznete oficiální českou verzi crash testů EuroNCAP, volně přístupnou a pravidelně aktualizovanou o nejnovější výsledky. Databáze umožňuje srovnávat vozy a zobrazovat detaily nebo sledovat video ze zkoušek. Do časopisu jsme vybrali vozidla, která patří v ČR k nejprodávanějším a zároveň byla testována v letech 2009 až 2011.

24. srpna budou na www.dtest.cz/crashtesty zveřejněny nové výsledky dalších jedenácti testovaných vozidel.

a autonehodě předcházet. Dochází tak k eliminaci lidského faktoru, který je nejčastějším původcem všech autonehod.

V hodnocení jsou tyto systémy zahrnuty do skupiny zkoušek aktivní bezpečnosti. Patří sem systém ESC (ESP), elektronická kontrola stability – systém, který je rozšířením systému ABS a předchází především vzniku smyku; měl by být v základní výbavě většiny prodáváných aut. Pokud není, vyplatí se připlatit si za něj (byť bývá bohužel značně předražený). Dalšími hodnocenými prvky jsou omezovače maximální rychlosti, především pro velké a silné vozy, a již zmíněné upozornění na zapnutí bezpečnostních pásů.

EURO NCAP advanced

Budoucnost: auta bez řidiče?

Posledním trendem v bezpečnosti automobilů jsou automatické systémy, které umí aktivně předcházet autonehodám, případně pomoci posádce po autonehodě, např. přivolat pomoc. Abychom výrobce povzbudili k rychlejšímu zavádění technických novinek do běžně dostupných vozidel, EuroNCAP zavedlo v roce 2010 nové hodnocení pod názvem EuroNCAP advanced. Jedná se o zvláštní hodnocení, které bere v potaz vědecky ověřenou funkčnost systémů aktivní ochrany. Ocenění získalo za rok 2010 a 2011 třináct systémů, jejichž výrobci byli schopni prokázat, že jejich technologie fungují a přispívají k lepší bezpečnosti.

Oceněné systémy se soustřeďují především na udržení automobilů v jízdním pruhu sledováním vodorovného značení. Aktivně upozorňují řidiče, pokud z pruhu vyjždí, a některé jej v případě přejezdu bílé čáry samy vrátí zpět. Některé umí sledovat okolní provoz a hlídat mrtvý úhel pro bezpečné přejíždění z jednoho pruhu do druhého. Další typ umí při nízkých rychlostech (typicky při popojíždění v městském provozu) automobil automaticky zastavit, pokud se příliš přiblíží k vozidlu před ním. Nakonec jsou to systémy, které v případě autonehody samy přivolají pomoc, včetně odeslání základních údajů o stavu vozidla, a systémy, které připraví automobil a posádku na nehodu, pokud vyhodnotí, že srážka je nevyhnutelná.

V tabulce naleznete přehled oceněných systémů podle jednotlivých značek.

AUTA JSOU BEZPEČNĚJŠÍ, ALE JÁ Z TOHO MÁM CELE TĚLO ROZBÍVÁKÉ.

Značka	Systém oceněný EuroNCAP advanced	Funkce
Audi	Side Assist	sledování mrtvého úhlu
BMW	Assist Advanced eCall	samočinné pohotovostní volání
Citroën	Localized Emergency Call	samočinné pohotovostní volání
Ford	Lane Keeping Aid	udržení v jízdním pruhu
Ford	Active City Stop	samočinné pohotovostní brzdění
Honda	Collision Mitigation Brake System	samočinné pohotovostní brzdění, včasná příprava na nehodu
Infiniti	Lane Departure Prevention (LDP)	udržení v jízdním pruhu
Mercedes-Benz	PRE-SAFE®	včasná příprava na nehodu
Mercedes-Benz	PRE-SAFE® Brake	samočinné pohotovostní brzdění, včasná příprava na nehodu
Opel	Opel Eye	udržení v jízdním pruhu
Peugeot	Connect SOS	samočinné pohotovostní volání
Volkswagen	Lane Assist	udržení v jízdním pruhu
Volvo	City Safety	samočinné pohotovostní brzdění

Jak testujeme

TEST 2011 ★★★★★

Od roku 2009 se uděluje jedno hodnocení v podobě hvězdiček, které vyjadřuje vážený průměr dílčích zkoušek. Při výběru vozu je dobré vzít v úvahu všechna dílčí hodnocení.

100 %

Ochrana dospělých cestujících je založena na výsledcích tří nárazových testů (čelního a bočního nárazu a nárazu do sloupu). Hodnotí se také schopnost automobilu poskytnout ochranu cestujícím různých velikostí a v různých pozicích. Testy ochrany jsou doplněny výsledky testů hyperextenze krku, zvlášť pro řidiče a spolujezdce.

100 %

Ochrana dětí v dětské autosedačce se skládá z výsledků tří nárazových testů (čelního a bočního nárazu a nárazu do sloupu). Při čelních a bočních nárazových testech se používají figuríny osmnáctiměsíčních a tříletých dětí.

Dále se ověřuje srozumitelnost pokynů a poloha sedadel ve vozidle.

100 %

Testy bezpečnosti chodců jsou zaměřeny na rizika hrozcí při čelním střetu chodce s testovaným automobilem.

100 %

Hodnocení aktivní bezpečnosti bere v úvahu asistenční systémy a technologie aktivní bezpečnosti. Kladné body jsou za vybavení vozidel elektronickou kontrolou stability (ESC), omezovačem rychlosti a signalizací bezpečnostních pásů.

TEST 2009 ★★★★★

Škoda Yeti

dospělý cestující

92 %

děti

78 %

chodci

46 %

aktivní bezpečnost

71 %

TEST 2010 ★★★★★

VW Passat

dospělý cestující

91 %

děti

77 %

chodci

54 %

aktivní bezpečnost

71 %

TEST 2009 ★★★★★

VW Golf

dospělý cestující

97 %

děti

84 %

chodci

61 %

aktivní bezpečnost

71 %

TEST 2009 ★★★★★

Škoda Superb

dospělý cestující

90 %

děti

81 %

chodci

50 %

aktivní bezpečnost

71 %

TEST 2011 ★★★★★

Ford Focus

dospělý cestující

92 %

děti

82 %

chodci

72 %

aktivní bezpečnost

71 %

TEST 2010 ★★★★★

Kia Venga

dospělý cestující

89 %

děti

85 %

chodci

64 %

aktivní bezpečnost

71 %

TEST 2011

Hyundai ix20

dospělý
cestující

89 %

děti

85 %

chodci

64 %

aktivní
bezpečnost

71 %

TEST 2009

Citroën C3

dospělý
cestující

83 %

děti

74 %

chodci

33 %

aktivní
bezpečnost

40 %

TEST 2009

Hyundai i20

dospělý
cestující

88 %

děti

83 %

chodci

64 %

aktivní
bezpečnost

86 %

TEST 2009

Chevrolet Spark

dospělý
cestující

81 %

děti

78 %

chodci

43 %

aktivní
bezpečnost

43 %

TEST 2009

Kia Soul

dospělý
cestující

87 %

děti

86 %

chodci

39 %

aktivní
bezpečnost

86 %

TEST 2011

Dacia Duster

dospělý
cestující

74 %

děti

78 %

chodci

28 %

aktivní
bezpečnost

29 %

TEST 2011

Nissan Juke

dospělý
cestující

87 %

děti

81 %

chodci

41 %

aktivní
bezpečnost

71 %

TEST 2009

Suzuki Alto

dospělý
cestující

55 %

děti

46 %

chodci

35 %

aktivní
bezpečnost

29 %

tuňák pravý: tuňák žlutoploutvý

Tuňák, nebo bonito?

Kdo pozorně četl náš test konzervovaných tuňáků (dTest 3/2011), všiml si, že jednou z našich výtek vůči testovaným rybám bylo jejich špatné označení, respektive neuvedené rozdělení na pravé a nepravé tuňáky. S nadsázkou jsme si kladli otázku, jak velký strach mohou mít výrobci rybích plechovek z označení „nepravý tuňák“. Ukázalo se, že byl větší, než jsme se domnívali.

Byť to může na první pohled připomínat žabomyší válku a de facto nepodstatnou nuanci, jde ve skutečnosti o to, jak kvalitní a srozumitelnou informaci spotřebitel při nákupu dostane.

Mezi tuňáky patří ryby z čeledi makrelovitých, kam patří například i makrely. Nejznámějším rodem této čeledi je rod thunnus, kam patří nejznámější zástupce tuňák pravý neboli modroploutvý. Tento největší tuňák je ovšem téměř vyhubený, najdete ho prakticky jen v japonském suši, případně v drahých restauracích. Ryby, které naleznete v plechovkách, představují menší a hojnější zástupce tuňákovitých ryb. Aby měl spotřebitel přehled, jakou rybu si kupuje (i bez znalosti všech druhů tuňáků), rozděluje nařízení Evropské komise 1536/1992 jednotlivé rody tuňáků na pravé a nepravé. V testu jsme upozornili, že většina ryb v konzervách neuvádí druh použité ryby přesně (často bylo uvedeno pouze „tuňák“), což potvrdila i následná kontrola Státní zemědělské

a potravinářské inspekce, při níž z 55 vzorků nevyhovělo 49 právě kvůli špatnému označení. Naše kritika byla zaměřena na to, že výrobci se „stydí“ prozradit spotřebitelům, že jejich obsahem jsou často menší nepraví tuňáci, například tunec atlantický nebo pelamidy (známé starším ročníkům, kdy byly dováženy z Turecka), tedy mnohem „obvyčejnější“ ryby než velcí tuňáci.

Výrobci na toto zjištění reagovali po svém. Podle hesla: Když nejde Mohamed

k hoře, musí hora k Mohamedovi. Citujeme z vyřízení našeho podnětu, jež jsme od SZPI obdrželi:

„Po tomto zintenzivněném vymáhání platných právních předpisů u prodejců konzervovaných ryb vyvinul rybný průmysl své aktivity vedoucí nakonec k tomu, že v průběhu měsíců duben až květen proběhla oprava – corrigendum nařízení Rady (ES) č. 1536/92 ze dne 9. června 1992, kterým se stanoví obchodní normy pro konzervované pravé a nepravé tuňáky. Corrigendum zásadním způsobem opravuje české znění nařízení co do obchodních názvů předmětných potravin. Podstata změn v corrigendu je v tom, že se v obchodním názvu konzervovaných výrobků místo „pravý“ nebo „nepravý“ tuňák označí druh použité ryby tuňák nebo bonito.“

Název bonito se pro označení nepravých tuňáků používá v mnohých jazycích a je uveden i v anglické verzi nařízení.

Jako by nestačilo, že nařízení samo mezi pravé tuňáky řadí tunce pruhovaného (katsuwonus pelamis), který nepatří do rodu thunnus; ovšem je hojně loven. Aby v tom český spotřebitel, nemaje hluboké znalosti mořské fauny, měl ještě větší zmatek, zařídil „rybný průmysl“, aby byli nepraví tuňáci pro příště označováni názvem, který je v českém jazyce v této souvislosti srozumitelný jen několika zasvěceným. Z obchodního hlediska je to jasné; cokoliv nepravého se špatně prodává. Zato název „bonito“ je sexy a voní exotikou...

tuňák nepravý (bonito): pelamida obecná

Čas od času se – pokud na internetu zabloudíme do diskusí pod články informující o obětech léček na spotřebitele – setkáváme se striktními zastánci tak zvané smluvní autonomie, kterým nějaká ochrana spotřebitele není moc po chuti. „Podepsals to? Tak mi tady teď neřkuje!“ zní kyberprostorem.

Silácká prohlášení jsou zbytečná, i hlasatel takového názoru se může stát jednoduchá věc: vypoví smlouvu se svým poskytovatelem internetu a ve zmatku souvisejícím třeba se stěhováním mu zapomene do několika málo dnů vrátit zapůjčený modem. Nebo jej vrátí, ale po takřka dvou letech, kdy se druhá strana neozývala, to již nemá jak prokázat. Pokud byla oním poskytovatelem třeba společnost UPC, může se dočkat nemilého překvapení: platebního rozkazu na částku dosahující obvykle až k 20 000 korunám. Tak, jak se to stalo desítkám spotřebitelů, kteří se s případy lišícími se s trochou nadsázky

Bezcenný modem za 18 tisíc

často jen národněmi v platebních rozkazech obrátili na naši poradenskou linku.

Právě tato kauza je krásnou ukázkou smysluplnosti práva na ochranu spotřebitele. Smluvní podmínky, které spotřebitelé odsouhlasili jako součást smlouvy s UPC, skutečně za nevrácení použitého, většinou dva roky starého zařízení do sedmi dnů od ukončení smlouvy účtují smluvní pokutu 5000 Kč, zatímco zcela totožného nového zařízení si tatáž společnost podle svého ceníku považuje patnácti sty korunami, tedy částkou méně než třetinovou. Smluvní pokuta je v souladu s podmínkami splatná hned osmý den po ukončení smlouvy, za každý den navíc narůstá o úroky z prodlení ve výši 0,1 % dlužné částky, tedy o 36,5 % ročně.

Údajnou pohledávku pak UPC postoupí vymahačské společnosti, která v době, kdy úroky již začínají být zajímavé, podá k soudu návrh na vydání platebního rozkazu. Povinnost vymáhat po vás částku mimosoudními upomínkami nemá a motiv tak činit také ne. A soudy především na základě předložené smlouvy a podmínek bohužel často bez většího zkoumání platební rozkazy

skutečně vydávají. Očekávají totiž, že ukřivdění se budou aktivně bránit a oprávněně žalovaní raději rezignují a ušetří jim práci. Ví ale tohle spotřebitel, který se se soudy potýká třeba poprvé?

Průměrný spotřebitel se navzdory odstrašujícím případům z médií i svého okolí a vši možné osvětě v dnešním světě pohybuje s vírou ve férové jednání druhé strany. Protistraně přisuzuje podobné záměry, které má on sám – a on přece rozumně nechce nikomu ublížit. Je to logické: spotřebitel, který sám nemá možnost podnikatele výrazněji poškodit, nějaké „škození“ ani nepřijde na mysl. Kdyby přišlo a on v důsledku toho nějakou tu nekalost od protistrany spíše očekával, jeho psychické pohodě by to dvakrát neprospělo. Ať již pro klid své duše, či z nedostatku času tak smlouvy a nekonečné smluvní podmínky zvláště raději nechte. Někdy to klapne, někdy to skončí bezcennou plastovou krabičkou na dně sklepa a pravomocným platebním rozkazem na 20 000 Kč.

Jelikož si případy poškozených spotřebitelů byly podobné jako vejce vejci, rozhodli jsme se poskytnout poškozeným účinnou ochranu ve formě vzorového odporu pro-

ti platebnímu rozkazu, který je nutný podat do 15 dnů od doručení platebního rozkazu. Základem naší obrany je namítání neplatnosti ujednání o smluvní pokutě z důvodu její nepřiměřenosti k výši skutečně vzniklé škody; smluvní pokuta je podle nás stanovena ve výši odporující dobrým mravům, čemuž zákon ochranu neposkytuje. Vše podkládáme judikaturou i materiály přibližující skutečnou hodnotu používaného zařízení od samotné společnosti UPC. Stejně tak je nezákonné se spotřebiteli smlouvat úroky z prodlení ve výši 36,5 % za rok, ty dokonce pětinašobně převyšují aktuální zákonnou výši 7,75 % za rok.

Máme nesmírnou radost z toho, že nyní, nedlouho po vydání tohoto nesmírně populárního vzoru, se již můžeme pochlubit s prvními úspěchy u soudu, když v květnu tohoto roku naši argumentaci v celém rozsahu přijal Obvodní soud pro Prahu 2. Ten v případě slečny Pavlínky, která od nás získala vzor odporu, který si přizpůsobila své situaci, rozhodl zcela v její prospěch. Navíc pokud by slečna Pavlínka byla zastoupena advokátem, přiznal by jí soud i náklady zastoupení. Ukazuje se tedy, že s aktivním přístupem lze uspět a nic není nutné vzdávat předem.

Několik užitečných rad, více o případu slečny Pavlínky a především náš úspěšný vzor odporu proti platebnímu rozkazu naleznete na www.dtest.cz/upc. ■

Příběhy k smíchu i pláči

Zakusili jste či právě zakoušíte na vlastní kůži absurdnosti a dokonce kuriozity, které také přinášejí život spotřebitele? Podělte se o ně s námi. I pro vaše příběhy je připravena mailová adresa pribeh@dtest.cz.

Křivda a bezmoc

Vloni v září jsme jeli s manželem do Třeboně. Navštívili jsme i jeden rozkošný obchůdek. Vyhlédla jsem si kalhotový kostým. Jelikož ale kabátek v mé velikosti neměli, tak mi jej pan majitel nechal zhotovit a těsně před odjezdem jsem si ho vyzvedla. V obchodě jsem si ho rychle hodila na sebe, nezapínala jsem ho a zaplatila jsem. Podotýkám, že pan prodáváč byl velice příjemný, ochotný a milý.

Jenže když jsem přišla domů, cítila jsem z igelitky, ve které kabátek spočíval, nesnesitelný zápach jakési chemikálie. Takže jsem v ruce přemáchala kabátek ve vlažné vodě a poté v aviváži, aby se navoněl. Při žehlení jsem zjistila nedostatek. Kovové knoflíky byly připevněny cik-cak a u krku dokonce o 5 cm vedle. Jeden přední díl byl delší o 1,5 cm než druhý a řemeslné zpracování bylo celkově odfláknuté.

Věděla jsem, že do Třeboně pojedeme v říjnu znovu, takže jsem milý kabátek vzala s sebou a donesla do rozkošného obchůdku k reklamaci. Pan prodáváč byl sice stále příjemný, ale snažil se mne přesvědčit, že ty knoflíky jsou takhle přidělané schválně a chtěl mi to dokázat u stejného kabátku, který tam byl vystaven. A ouha! Tam byly knoflíky v jedné řadě, jako když stříhne. Takže se zarazil a uznal, že se někde stala chyba. Na delší přední díl už se nesnažil tvrdit, že je to schválně a konstatoval, že je to zmetek. Ač nerad, vyplnil se mnou zápis. Požadovala jsem vrácení peněz. Nejdříve mi nabízel, ať si v té ceně vyberu jiné zboží, když jsem odmítla, tak řekl, že se poradí se spolumajitelem a že se mám za dva dny dostavit.

Dostavila jsem se, ale on prý spolumajitele nesehnal, takže jsme se domluvili, že mi do týdne pošle peníze na mou adresu. A tady všechno začalo. Dala jsem mu lhůtu

30 dnů, kterou má ze zákona, a když peníze ani v této lhůtě nedorazily, začala jsem se dotazovat po příčině. Nejprve tvrdil, že peníze poslal, ale pošta je ztratila, takže musí počkat 30 dnů na vyřízení reklamace u pošty a poté, až mu je pošta vrátí, pošle je mně. Po dalším měsíci se opět nic nedělo, takže jsem ho požádala, ať peníze neprodleně pošle, což on v telefonu svatosvatě

přislíbil, že je určitě posílá hned ten den – bylo 13. prosince. Čekala jsem do Tří králů a zase nic.

Volala jsem mu a dozvěděla se, že mu na Štědrý den zemřela matka a měl problémy s pohřbem, ale že určitě peníze posílá. Po dalších 14 dnech čekání jsem opět zavolala a dozvěděla se, že peníze nemohl poslat, protože se mu psychicky zhroutila dcera, ale že teď už určitě jde na poštu a hned je pošle.

Koncem ledna jsem opět nevydržela a zavolala, kde že ty peníze jsou. On se strašně omlouval, že musel jet do Rakouska a neměl čas, ale teď už určitě, na to se můžu spolehnout – je posílá.

To už jsem si připadala opravdu hloupě a nabyla jsem dojmu, že je to podvodník a náramně se baví, jak mu všechno baštím. Další jeho výmluva byla, že si spletl adresu a místo do Buštěhradu poslal peníze do Velehradu. Napsala jsem mu, že se mi jeho jednání nelíbí, ať mi jako důkaz, že peníze skutečně poslal, pošle ofocený podací lístek z pošty. A opět jsem na něj marně čekala 14 dní. Několik dnů poté sám zavolal, že mnou požadovaný doklad posílá a jestli peníze nedorazí, tak mi je přiveze osobně do práce. Nepřivezl.

Nakonec jsem se přece jenom obrátila o pomoc k právníkovi, který vypracoval žalobu k soudu, ale dopadlo to opět špatně, neboť firma Michaela Solníčkové se sídlem v Hodoníně, pod jejímž IČ Michael Lepier podniká, zřejmě neexistuje. Žaloba se vrátila zpět a pan Lepier, onen milý prodáváč z Třeboně, dělá „mrtvého brouka“. Dlužná částka, kabátek stál 1200 korun, se vyšplhala díky dalším nákladům na celkových 9710 korun.

Teď už mi jde víc o princip než o ty peníze. Takovým nepoctivcům se nesmí ustupovat, jinak si budou dovolovat stále víc a chudák zákazník – tomu zbudou jen oči pro pláč, pocit křivdy a bezmoci.

Alena Mildorfová

Připojuji se svými zážitky v zahraničí. Zjistila jsem, že v porovnání s cizinou na tom nejsme zas tak špatně. Záruční doba v Jihoafrické republice je pouhý půlrok a výrobci moc dobře ví proč. Většina zboží se rozpadne těsně po této době, pokud budete mít štěstí, tak i dříve. To je výhodnější, protože zboží můžete alespoň vyreklamovat. Jedno z nejméně kvalitních zboží je oblečení – barva po několika prání vybledává, oblečení se srazí nebo naopak zdvojnásobí velikost. Boty se rozpadnou po pár chodení. Je s podivem, že většina místních obyvatel na reklamace rezignovala a poškozené zboží prostě vyhodí a koupí si nové.

Horší je situace v supermarketech. Pravidelně nacházíme prošlé potraviny a naučili jsme se kontrolovat dobu spotřeby úplně u všeho. Teď se už nacytat nenecháme. Vrcholem byl nákup prošlých léků proti bolesti hlavy a trvanlivého mléka, potraviny, u které je trvanlivost minimálně půl roku. Je vidět, že v obchodech něco nefunguje, ať už management nebo pracovníci samotní.

Pokud to srovnám, je na tom naše republika mnohem lépe. Dva roky jsou přece jenom čtyřnásobkem délky reklamace tady a tudíž je větší šance, že výrobky vydrží. Takže věřte nevěřte, někde na světě může být i hůř.

Martina M., Jihoafrická republika

Z nabídky časopisu dTest. Podrobný obsah starších vydání naleznete na www.dtest.cz

Auto + doprava

GPS navigace	7/10; 2/11
Letní pneumatiky	3/09; 3/10; 3/11
Zimní pneumatiky	10/10

Děti

Autosedáčky	6/10; 6/11
Dětská jízdní kola	3/11
Dětská odrážedla a odrážecí kola	7/10
Dětské melaminové nádoby	3, 4/08
Dětské nočníky	9/08
Dětské postýlky	12/09
Dětské sportovní kočárky	4/09
Chůvičky	7/11
Opalovací přípravky pro děti	6/10

Domov + zahrada

Domácí pekárny	1/09
Chladničky	9/09
Kávovary	11/09; 12/10
Kombinované mikrovlnné trouby	9/10
Úsporné zdroje světla	6/09; 2/11
Kuchyňské kráječe	2/09
Kuchyňské roboty	10/10
Myčky nádobí	3/09; 3/10
Napařovací žehličky a parní stanice	4/11
Odstraňovače skvrn	3/09
Prací prostředky	5/09
Pračky s předním plněním	5/11
Pračky s vrchním plněním	8/09
Příklepové vrtačky	2/10
Přimočaré pily	5/11
Sekačky benzinové a robotické	4/11
Sekačky elektrické a aku	7/09
Schůdky do domácnosti	4/09
Sklokeramické varné desky	10/09
Sušičky prádla	8/09
Šicí stroje	2/11
Tablety do myček nádobí	3/08
Vysavače	6/09; 5/10
Zahradní nůžky	9/10

Obraz + zvuk

Baterie a nabíječky	12/10; 1/11
---------------------------	-------------

Čtečky elektronických knih	1/11
Digitalizace zvukových nosičů	8/10
Digitální fotoaparáty	11/10; 4/11
Digitální fotorámečky	1/10
Digitální videokamery	9/10; 6/11
Domácí kino	4/10; 11/10
DVD přehrávače	2/10
DVD rekordéry	11/09
3D televizory	10/10
Externí pevné disky	9/10
Hi-fi soupravy mini a mikro	8/10
LCD televizory	5/10; 7/11
Monitory	1/11
MP3 přehrávače	2/11
Multimediální přehrávače	2/11
Ochrana počítače	3/11
Sluchátka	8/09
Smartphony	10/10
Tiskárny	5/11

Telefony + počítače

Mobilní telefony	4/10
Mobilní telefony pro seniory	4/10
Ochrana počítače	3/10

Volný čas + dovolená

Carvingové lyže	11/10
Cyklocomputery	4/10
Chránice zad	11/10
Lyžařská střediska	1/11
Lyžařské brýle	1/11

Spací pytle	5/11
Sporttestery	4/11

Zdraví + kosmetika

Barvy na vlasy	8/09
Daylong actinica	7/11
Elektrické holicí strojky	1/10
Holicí strojky a holítka	12/10
Krémy na ruce	10/10
Měřiče krevního tlaku	1/11
Noční krémy proti vráskám	5/07
Oční krémy proti vráskám	7/07
Opalovací přípravky	6/11
Pánské elektrické holicí strojky	1/08
Šampony pro regeneraci	8/10
Šampony pro zvětšení objemu	1/09
Tělová mléka	11/10
Univerzální pleťové krémy	7/10
Ústní vody	2/10

Jídlo + pití

Balené vody a pitná voda z kohoutku	10/09
Dětská menu ve fastfoodech	10/09
Dětské snídaňové cereálie	11/08
Šlehačky ve spreji	7/11
Tresčí játra	2/11
Tuňák v konzervě	3/11

Právo + finance

Běžné účty	2/10
Cestovní pojištění	5/11
Havarijní pojištění	3/10
Hypotéky	4/10
Kreditní karty	10/10
Kupte si levnější plyn	4/11
Penzijní připojištění	7/10
Pojištění odpovědnosti za škodu	8/09
Pojištění nemoci a úrazu	2/11; 3/11
Spotřebitelské úvěry	12/10
Spořicí účty	1/10; 6/11
Stavební spoření	12/09
Termínované vklady	7/11
Změna bankovního ústavu	6/10
Životní pojištění	1/11

**Nepřicházejte o peníze,
raději se s dTestem**

Předplatné časopisu dTest

ČR: 790 Kč SR: 32,90 EUR

Cena zahrnuje 12 vydání, přístup k výsledkům všech testů od r. 2005 a do on-line poradny na www.dtest.cz zdarma. Předplatné nyní s dárkem »85 vzorů pro řešení spotřebitelských problémů« (původní cena 200 Kč).

Způsob objednání

- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz
 - SMS: 731 789 110 ve formátu dtest jméno příjmení ulice číslo popisné PSČ obec e-mail
 - telefonicky: 241 404 922, faxem: 241 406 533
 - poštou: vyplněním objednáčského lístku a zasláním na adresu dTest, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice
 - jednotlivé testy lze získat přes SMS v max. ceně 79 Kč.
- Informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz.

Pošlete na adresu: **dTest, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10**

OBJEDNACÍ LÍSTEK

Objednávám roční předplatné časopisu dTest v ceně 790 Kč, včetně přístupu na www.dtest.cz zdarma.

Jméno a příjmení:

Ulice:

PSČ, obec:

IČO, DIČ:

e-mail / tel.:

Osobní údaje jsou zpracovávány podle zákona č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů. Všechny poskytnuté informace slouží výhradně pro potřeby evidence předplatitelů časopisu dTest a nebudou bez výslovného souhlasu poskytnuty třetím subjektům. Souhlas s poskytováním osobních údajů je poskytován na dobu neurčitou a lze jej kdykoliv písemně odvolat.

Podpis:

(Signature)

TESTY PRO DOBRÉ NÁKUPY

OBJEKTIVNĚ

Výrobky nakupujeme anonymně v běžné obchodní síti.

Testy zadáváme osvědčeným zkušebním a laboratorním v ČR a v zahraničí. Výrobky jsou testovány podle stejných kritérií a výsledky umožňují objektivní srovnání kvality.

NEZÁVISLE

Náklady spojené s testováním a vydáváním časopisu hradíme z jeho prodeje a veřejných zdrojů. Spolupracujeme s největšími zahraničními spotřebitelskými organizacemi, které jsou zárukou naší důvěryhodnosti.

BEZ REKLAM

Reklama je v rozporu s objektivitou a nezávislostí. dTest je jediným časopisem, který reklamy nepublikuje, aby inzerenti nemohli ovlivňovat výsledky testů.

Nahlédnutí do dTestu 9/2011

Robotické vysavače

Dobývají české domácnosti a nejeden uživatel si jejich práci nemůže vynachválit. Ceny těchto malých pomocníků se výrazně liší a lze tušit, že se liší i jejich kvalita. Odpovíme na otázku, zda je robotický vysavač opravdu k něčemu a zda se investice do něj vyplatí.

Kečupy

Kečup patří spolu s hořčicí do základní výbavy takřka každé české domácnosti a velké oblibě se těší zejména u dětí. A tak právě proto jsme se rozhodli zjistit, kolik rajčat v kečupech je. A také, zda v nich není něco, co by tam být nemělo.

Myčky nádobí

Talíře, skleničky, hrnce, plastové misky, příbory jsou součástí náplně, kterou při našich zkouškách používáme, abychom zjistili, jak dobře myjí myčky nádobí. Test vám poradí, které přístroje se s umytím, usušením a vyleštěním nádobí vypořádaly nejlépe.

Změna vyhrazena.

Získejte více s předplatným dTestu

- Dvanáct vydání za 948 korun, nebo za 790 korun? Roční předplatné se vyplatí, protože je oproti stánkovému prodeji levnější.
- S předplatným navíc získáváte zdarma přístup na webové stránky www.dtest.cz.
- Řada aktuálních testů na www.dtest.cz zahrnuje i výrobky, které se do časopisu nevešly.
- Na www.dtest.cz budete moci využívat unikátní databázi tisíců testovaných výrobků a interaktivní databáze věnované televizorům a bezpečnosti automobilů.
- Investice do předplatného se může vrátit již při prvním nákupu. Nejdražší výrobky nemusí být nejlepší.
- Naši odborníci pomohou vyřešit vaše spotřebitelské problémy.

**S dTestem netratíte.
S dTestem získáváte.**

www.dtest.cz